

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра	міжнародних відносин
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Форма навчання	денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Пасса Дмитра Володимировича
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

на тему Стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії в сучасній системі міжнародних економічних відносин
(повна назва теми)

за матеріалами _____
(повна назва бази дослідження)

науковий керівник	к.е.н., доцент	_____	<u>І. МАКСИМОВА</u>
	(наук. ступінь, вчене звання)	(підпис)	(ініціал, прізвище)

Робота допущена до захисту в ЕК
Протокол засідання кафедри
від «12» січня 2026 р. № 6
Завідувач кафедри _____
(підпис)

д.е.н., доцент І. МАКСИМОВА

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра	міжнародних відносин
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Форма навчання	денна

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач І. МАКСИМОВА
кафедри
(підпис) (Ініціал, прізвище)
«20» січня 2026 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ
Пасса Дмитра Володимировича**

1. Тема роботи **Стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії в сучасній системі міжнародних економічних відносин**

Керівник роботи Максимова Ірина Іванівна, к.е.н., доцент

затверджено наказом закладу вищої освіти від «20» жовтня 2025 р. № 724-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «22» січня 2026 р.

3. Зміст кваліфікаційної магістерської роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ

1.1 Еволюція дипломатії в умовах цифрової трансформації світової економіки

1.2 Сутність та основні підходи до визначення цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах

1.3 Роль цифрової дипломатії у формуванні сучасної системи міжнародних економічних відносин

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ТА ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ

2.1 Інструменти цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах

2.2 Зарубіжний досвід застосування цифрової дипломатії

2.3 Особливості розвитку цифрової економічної дипломатії України на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин

РОЗДІЛ 3 СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ

3.1 Стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії в сучасній системі міжнародних економічних відносин

3.2 Кейс-стаді моделей цифрової дипломатії в умовах російсько-української війни

3.3 Прогнозування сценаріїв розвитку цифрової економічної дипломатії України

Об'єкт дослідження: міжнародні економічні відносини в умовах цифрової трансформації світової економіки.

Предмет дослідження: механізми, інструменти та стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи: дослідження теоретичних і практичних аспектів цифрової дипломатії та обґрунтування стратегічних напрямів її розвитку в міжнародних економічних відносинах з урахуванням сучасних глобальних тенденцій і національних інтересів України.

5. Дата видачі завдання «20» жовтня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної магістерської роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата)
1	Підготовка розділу 1	10.11.2025 р.	10.11.2025 р.
2	Підготовка розділу 2	10.12.2025 р.	10.12.2025 р.
3	Підготовка розділу 3	05.01.2026 р.	05.01.2026 р.
4	Перевірка кваліфікаційної магістерської роботи на наявність ознак академічного плагіату за допомогою програми StrikePlagiarism	до 09.01.2026 р.	09.01.2026 р.
5	Отримання відгуку від наукового керівника	до 22.01.2026 р.	22.01.2026 р.
6	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 22.01.2026 р.	22.01.2026 р.
7	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	22.01.2026 р.	Реєстраційний № 2 «22» січня 2026 р.
8	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	22.01.2026 р.	22.01.2026 р.
9	Підготовка до захисту в ЕК	до 23.01.2026 р.	до 23.01.2026 р.

Завдання підготував науковий керівник

(підпис) І. МАКСИМОВА
(прізвище та ініціали)

Завдання одержав

(підпис) Д. ПАСС
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Пасс Дмитро Володимирович. Стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії в сучасній системі міжнародних економічних відносин.

– **Рукопис.** Кваліфікаційна магістерська робота за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» – Державний університет економіки і технологій. - Кривий Ріг, 2026.

77 стор., 6 табл., 8 рис., 62 літературне джерело.

У кваліфікаційній магістерській роботі визначено перспективи розвитку стратегічних напрямів цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах.

Відображено еволюцію дипломатії в умовах цифрової трансформації світової економіки. Розкрито сутність та основні підходи до визначення цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах. Визначено роль цифрової дипломатії у формуванні сучасної системи міжнародних економічних відносин.

Охарактеризовані інструменти цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах. Проаналізовано міжнародний досвід застосування цифрової дипломатії у зовнішньоекономічній діяльності провідних країн світу, а також оцінено сучасний стан цифрової економічної дипломатії України. Виявлені особливості розвитку цифрової економічної дипломатії України на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин.

Розроблені ключові стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії та сформульовані практичні рекомендації щодо підвищення її ефективності в системі міжнародних економічних відносин України з урахуванням впливу російсько-української війни та сучасних глобальних викликів цифрової трансформації. Розглянуті кейс-стаді моделей цифрової дипломатії в умовах воєнних дій. Здійснено прогнозування сценаріїв розвитку цифрової економічної дипломатії України.

Ключові слова: цифрова дипломатія, міжнародні економічні відносини, економічна дипломатія, цифровізація, стратегічний розвиток.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ	9
1.1. Еволюція дипломатії в умовах цифрової трансформації світової економіки	9
1.2. Сутність та основні підходи до визначення цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах	14
1.3. Роль цифрової дипломатії у формуванні сучасної системи міжнародних економічних відносин	20
Висновки до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ТА ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ.....	26
2.1. Інструменти цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах.....	26
2.2. Зарубіжний досвід застосування цифрової дипломатії.....	30
2.3. Особливості розвитку цифрової економічної дипломатії України на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин.....	35
Висновки до розділу 2	41
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ.....	44
3.1 Стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії в сучасній системі міжнародних економічних відносин	43
3.2 Кейс-стаді моделей цифрової дипломатії в умовах російсько-української війни.....	50
3.3 Прогнозування сценаріїв розвитку цифрової економічної дипломатії України.....	58
Висновки до розділу 3	66
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасний етап розвитку міжнародних економічних відносин характеризується глибокими трансформаціями, зумовленими цифровізацією глобальної економіки та зростанням ролі інформаційно-комунікаційних технологій у міжнародній взаємодії. Ці процеси суттєво змінюють традиційні механізми реалізації зовнішньоекономічної політики держав, зокрема інструменти дипломатичного впливу на міжнародні економічні процеси.

У таких умовах цифрова дипломатія поступово перетворюється на важливий інструмент просування економічних інтересів держав, формування сприятливого інвестиційного іміджу, підтримки експорту та розвитку зовнішньоекономічних зв'язків. Її використання дозволяє державам оперативно реагувати на глобальні економічні виклики, впливати на міжнародну економічну думку та посилювати власні позиції у конкурентному середовищі.

Особливої актуальності проблематика цифрової дипломатії набуває в умовах сучасних глобальних викликів, зокрема повномасштабної війни в Україні. Воєнний стан суттєво обмежив можливості традиційної дипломатичної діяльності, водночас підвищив значення цифрових каналів комунікації, онлайн-платформ та аналітичних інструментів. Саме цифрова дипломатія стала одним із ключових механізмів забезпечення міжнародної економічної підтримки України, залучення фінансових ресурсів, координації санкційної політики та збереження зовнішньоекономічних зв'язків у кризових умовах.

Ступінь розробленості проблеми, що досліджується. Проблематика цифрової дипломатії знайшла відображення у працях зарубіжних і вітчизняних науковців, які досліджують питання трансформації дипломатії в умовах цифровізації, розвитку публічної дипломатії та впливу цифрових технологій на міжнародні відносини. У наукових дослідженнях значна увага приділяється

аналізу інструментів цифрової дипломатії, ролі соціальних мереж та інформаційних платформ у зовнішньополітичній діяльності держав.

Водночас у більшості наукових праць цифрова дипломатія розглядається переважно в політичному або комунікаційному контексті. Недостатньо комплексно дослідженими залишаються питання її стратегічного розвитку саме в системі міжнародних економічних відносин, а також особливості застосування цифрової економічної дипломатії в Україні. Це зумовлює необхідність подальших наукових досліджень у даному напрямі.

Метою роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів цифрової дипломатії та обґрунтування стратегічних напрямів її розвитку в міжнародних економічних відносинах з урахуванням сучасних глобальних тенденцій і національних інтересів України.

Завданнями роботи є:

- розкрити сутність та еволюцію цифрової дипломатії в умовах цифрової трансформації світової економіки;
- визначити місце цифрової дипломатії в системі міжнародних економічних відносин;
- охарактеризувати основні інструменти цифрової дипломатії в економічній сфері;
- проаналізувати практику застосування цифрової дипломатії провідними країнами світу;
- дослідити сучасний стан цифрової економічної дипломатії України в історичному контексті та в умовах війни з росією;
- визначити стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії в системі міжнародних економічних відносин з урахуванням безпекової компоненти;
- розробити рекомендації щодо розвитку цифрової економічної дипломатії України в умовах війни та відновлення.

Предметом дослідження є механізми, інструменти та стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах.

Об’єктом дослідження є міжнародні економічні відносини в умовах цифрової трансформації світової економіки.

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема аналіз і синтез — для вивчення сутності цифрової дипломатії; системний та структурно-функціональний підходи — для дослідження її місця в міжнародних економічних відносинах; порівняльний аналіз — для узагальнення міжнародного досвіду; метод логічного узагальнення та моделювання — для формування стратегічних напрямів розвитку цифрової дипломатії.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, Закони України, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань; статистичні дані Всесвітніх організацій, Головного управління статистики України, інформаційні ресурси мережі Інтернет.

На захист кваліфікаційної роботи виносяться науково-дослідницькі положення, що стосуються визначення ролі цифрової дипломатії в системі міжнародних економічних відносин, узагальнення сучасних глобальних тенденцій розвитку цифрової економічної дипломатії, обґрунтування стратегічних напрямів розвитку цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах, а також формування рекомендацій щодо вдосконалення цифрової економічної дипломатії України.

Практична цінність результатів дослідження полягає у можливості їх використання в процесі формування та реалізації зовнішньоекономічної політики України, діяльності органів державної влади у сфері економічної дипломатії, а також у навчальному процесі закладів вищої освіти при викладанні дисциплін міжнародного економічного спрямування.

Основні положення та висновки результатів дослідження доповідалися та обговорювалися на Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами», Луцьк, 2025.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ

1.1. Еволюція дипломатії в умовах цифрової трансформації світової економіки

Дипломатія як форма міждержавної взаємодії історично розвивалася відповідно до змін у політичній та економічній організації світового господарства. Тривалий час дипломатична діяльність ґрунтувалася на закритих каналах комунікації, офіційних переговорах та особистих контактах між представниками держав, що відповідало умовам обмеженого інформаційного обміну та повільних економічних процесів.

Розвиток міжнародних економічних відносин, поглиблення глобалізаційних процесів та зростання ролі зовнішньої торгівлі зумовили поступове посилення економічної складової дипломатії. Держави дедалі частіше використовували дипломатичні інструменти для захисту національних економічних інтересів, укладання торговельних угод, стимулювання інвестиційної діяльності та розширення присутності на зовнішніх ринках. Водночас традиційні форми дипломатичної діяльності залишалися недостатньо гнучкими для реагування на динамічні зміни світової економіки [20,21].

Кардинальні зміни у розвитку дипломатії відбулися з поширенням інформаційно-комунікаційних технологій, які суттєво прискорили процеси обміну інформацією та знизили бар'єри міжнародної взаємодії. На початковому етапі цифрові технології використовувалися переважно як допоміжний інструмент дипломатичної діяльності. Електронна пошта, офіційні вебресурси державних органів та електронний документообіг підвищили оперативність зовнішньоекономічних контактів, однак не змінили сутнісних характеристик дипломатії.

Подальший розвиток цифрових технологій, зокрема соціальних мереж, мобільних платформ та глобальних інформаційних середовищ, зумовив формування нових підходів до дипломатичної діяльності. Дипломатія почала набувати публічного характеру, орієнтуючись не лише на урядові структури, а й на бізнес-спільноту, інвесторів, міжнародні організації та широку громадськість. Це створило передумови для активного використання цифрових каналів з метою формування позитивного економічного іміджу держави та просування її зовнішньоекономічних інтересів.

У сучасних умовах цифрова дипломатія розглядається як важливий елемент системи міжнародних економічних відносин, що поєднує традиційні дипломатичні інструменти з можливостями цифрового середовища (рис.1.1). Використання аналітичних цифрових інструментів, обробки великих масивів даних та цільових інформаційних кампаній дозволяє державам здійснювати більш цілеспрямований вплив на міжнародні економічні процеси та суб'єктів світового господарства [24; 45; 46].

Рис. 1.1. Перехід дипломатії в умовах цифрової трансформації світової економіки

Джерело: сформовано автором

Таким чином, еволюція дипломатії в умовах цифрової трансформації світової економіки відображає перехід від закритих і повільних форм міждержавної взаємодії до відкритих, динамічних і стратегічно орієнтованих цифрових механізмів впливу. Це створює нові можливості для реалізації зовнішньоекономічної політики держав, водночас підвищуючи вимоги до її адаптивності та ефективності.

Зміни, що відбуваються у світовій економіці внаслідок цифрової трансформації, зумовлюють не лише появу нових інструментів дипломатичної діяльності, але й перегляд її функціонального призначення. Якщо в традиційній моделі дипломатія виконувала переважно представницьку та переговорну функції, то в умовах цифровізації вона дедалі більше орієнтується на управління інформаційними потоками, формування економічних наративів та цілеспрямований вплив на міжнародне економічне середовище.

Важливою особливістю сучасного етапу еволюції дипломатії є зростання ролі нематеріальних факторів економічного розвитку, зокрема інформації, репутації та довіри. У цифровому просторі ці фактори набувають стратегічного значення, оскільки безпосередньо впливають на інвестиційні рішення, торговельні відносини та міжнародну економічну співпрацю. Відповідно, дипломатична діяльність дедалі частіше спрямовується на формування сприятливого інформаційного середовища для реалізації зовнішньоекономічних інтересів держав [21].

Цифрова трансформація також зумовила зміну суб'єктного складу дипломатії. Окрім державних органів та дипломатичних представництв, активними учасниками міжнародної взаємодії стають транснаціональні компанії, міжнародні фінансові інституції, цифрові платформи та недержавні організації. Це ускладнює дипломатичний процес і водночас вимагає від держав використання більш гнучких і технологічно адаптованих підходів до зовнішньоекономічної діяльності.

У таких умовах цифрова дипломатія формується як багаторівневий механізм, що поєднує офіційні канали міждержавної взаємодії з публічними цифровими комунікаціями. Вона дозволяє державам не лише реагувати на міжнародні економічні події, але й активно формувати порядок денний, впливати на сприйняття економічної політики та позиціонувати себе як надійного партнера у глобальному економічному просторі.

Для узагальнення основних етапів еволюції дипломатії та визначення місця цифрової дипломатії в системі міжнародних економічних відносин доцільно подати даний процес у вигляді узагальненої схеми (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Еволюція дипломатії в умовах цифрової трансформації світової економіки

Джерело: сформовано автором

Як показано на рис. 1.2, розвиток дипломатії відбувався поступово — від традиційних форм міждержавної взаємодії до сучасної цифрової дипломатії, що інтегрує інформаційно-комунікаційні технології в механізми реалізації зовнішньоекономічної політики. Кожен етап цієї еволюції характеризується розширенням інструментарію дипломатичної діяльності та зростанням її впливу на міжнародні економічні процеси.

Перехід до цифрової дипломатії означає не відмову від традиційних дипломатичних практик, а їх доповнення та трансформацію відповідно до вимог цифрової економіки. Саме поєднання класичних і цифрових інструментів дозволяє державам підвищувати ефективність зовнішньоекономічної діяльності, забезпечувати більшу прозорість комунікацій та адаптуватися до швидких змін глобального економічного середовища [21; 46].

Отже, еволюція дипломатії в умовах цифрової трансформації світової економіки є закономірним процесом, зумовленим розвитком технологій, ускладненням міжнародних економічних відносин та зростанням ролі інформаційного чинника. Усвідомлення цієї еволюції створює теоретичне підґрунтя для подальшого аналізу сутності цифрової дипломатії та її місця в системі міжнародних економічних відносин, що буде розглянуто в наступному підрозділі.

Окрім технологічних змін, еволюція дипломатії в умовах цифрової трансформації світової економіки супроводжується глибокими інституційними та кадровими зрушеннями. Традиційна модель дипломатичної служби, орієнтована переважно на класичні переговорні навички та протокольну діяльність, поступово втрачає свою універсальність. Натомість зростає потреба у фахівцях, які поєднують знання міжнародної економіки, цифрових технологій, комунікацій та аналітики даних.

Цифрова дипломатія формує нові вимоги до компетенцій дипломатичних працівників. До традиційних професійних навичок додаються вміння працювати з цифровими платформами, аналізувати інформаційні потоки, оцінювати вплив

цифрових комунікацій на економічні процеси та оперативно реагувати на зміни міжнародного середовища. Таким чином, цифровізація дипломатії впливає не лише на форми її реалізації, але й на внутрішню організацію дипломатичних інституцій.

Важливим аспектом еволюції дипломатії є також зростання ролі ризиків, пов'язаних із цифровим середовищем. Активне використання цифрових каналів у дипломатичній діяльності супроводжується загрозами інформаційної безпеки, маніпулювання економічною інформацією та поширення дезінформації, що може впливати на міжнародні економічні рішення. У зв'язку з цим цифрова дипломатія потребує не лише технічних інструментів, але й чітко сформованих стратегій управління ризиками та інформаційної безпеки [34; 36].

Крім того, цифрова трансформація змінює часові та просторові параметри дипломатичної діяльності. Якщо традиційна дипломатія передбачала відносно повільні процеси узгодження та прийняття рішень, то цифрова дипломатія функціонує в режимі майже безперервної взаємодії. Це підвищує ефективність зовнішньоекономічної комунікації, але водночас зменшує простір для помилок і вимагає більшої координації між різними державними та недержавними суб'єктами.

Таким чином, еволюція дипломатії в умовах цифрової трансформації світової економіки має комплексний характер і охоплює не лише технологічні зміни, але й трансформацію інституційної структури, професійних компетенцій та підходів до управління ризиками. Усвідомлення цих аспектів є необхідною передумовою для подальшого аналізу цифрової дипломатії як складової системи міжнародних економічних відносин [21; 24].

1.2. Цифрова дипломатія в системі міжнародних економічних відносин

Цифрова дипломатія в сучасних умовах посідає особливе місце в системі міжнародних економічних відносин, оскільки поєднує інструменти зовнішньої політики з механізмами економічного впливу в цифровому середовищі. На

відміну від традиційної дипломатії, яка переважно орієнтувалася на міждержавні переговори та укладання міжнародних угод, цифрова дипломатія функціонує в умовах відкритого інформаційного простору та безпосередньо взаємодіє з широким колом економічних акторів.

У системі міжнародних економічних відносин цифрова дипломатія виконує роль інструменту комунікації, координації та впливу, спрямованого на просування національних економічних інтересів. Вона використовується для формування позитивного інвестиційного іміджу держави, підтримки національних експортерів, залучення іноземного капіталу та популяризації економічних ініціатив на міжнародному рівні. Завдяки цифровим каналам держави отримують можливість оперативно реагувати на зміни світової економічної кон'юнктури та транслювати власні економічні пріоритети глобальній аудиторії [1; 19].

Важливою характеристикою цифрової дипломатії є її інтеграція з іншими складовими міжнародних економічних відносин, зокрема міжнародною торгівлею, інвестиційною діяльністю, фінансовою співпрацею та економічною безпекою. Через цифрові платформи та інформаційні ресурси держави здійснюють економічне позиціонування, беруть участь у формуванні міжнародного економічного порядку денного та впливають на сприйняття власної економічної політики міжнародними партнерами.

Цифрова дипломатія також змінює характер взаємодії між суб'єктами міжнародних економічних відносин. Окрім держав, активну роль у цьому процесі відіграють міжнародні організації, транснаціональні корпорації, фінансові інституції та цифрові платформи. У результаті формується багаторівнева система економічної взаємодії, у якій дипломатія перестає бути виключно державною прерогативою та набуває мережевого характеру [49; 50].

У межах міжнародних економічних відносин цифрова дипломатія може розглядатися як складова економічної дипломатії, що реалізується з використанням цифрових технологій. Вона доповнює традиційні інструменти економічної дипломатії, підвищуючи їх ефективність за рахунок швидкості

поширення інформації, широти охоплення аудиторії та можливостей аналітичного супроводу економічних рішень. Таким чином, цифрова дипломатія сприяє посиленню конкурентних позицій держав у глобальній економіці.

Водночас використання цифрової дипломатії в системі міжнародних економічних відносин супроводжується низкою обмежень і викликів. До них належать асиметрія доступу до цифрових ресурсів, різний рівень цифрової спроможності країн, ризики інформаційних маніпуляцій та зростання залежності економічних процесів від цифрової інфраструктури. Це зумовлює необхідність формування зваженої та стратегічно орієнтованої політики цифрової дипломатії на національному та міжнародному рівнях [4; 49].

Отже, цифрова дипломатія є невід'ємним елементом сучасної системи міжнародних економічних відносин, що забезпечує нові можливості для реалізації зовнішньоекономічної політики держав. Її ефективність визначається рівнем інтеграції з економічною стратегією країни, здатністю адаптуватися до цифрових змін та спроможністю використовувати інформаційні ресурси для досягнення довгострокових економічних цілей.

У науковому дискурсі відсутнє єдине універсальне трактування поняття цифрової дипломатії, що зумовлено міждисциплінарним характером цього явища та різними підходами до його аналізу. Залежно від предмета дослідження цифрову дипломатію розглядають як інструмент зовнішньої політики, форму публічної дипломатії або складову економічної дипломатії, що реалізується з використанням цифрових технологій. У межах міжнародних економічних відносин доцільно акцентувати увагу саме на її економічному змісті та функціональному призначенні [19].

Цифрову дипломатію в системі міжнародних економічних відносин доцільно визначати як сукупність інструментів, методів і цифрових комунікаційних практик, що використовуються державами та іншими суб'єктами міжнародної взаємодії з метою просування національних економічних інтересів, формування сприятливого інвестиційного та торговельного іміджу, а також впливу на міжнародні економічні процеси в цифровому середовищі.

Таке трактування дозволяє розглядати цифрову дипломатію не лише як комунікаційний механізм, а як елемент системи управління зовнішньоекономічною діяльністю держави. Вона поєднує інформаційно-комунікаційну функцію з економічним змістом, забезпечуючи взаємодію між державними органами, міжнародними організаціями, бізнес-структурами та фінансовими інституціями [17; 50].

Місце цифрової дипломатії в системі міжнародних економічних відносин доцільно представити у вигляді узагальненої схеми, що відображає її взаємозв'язок з основними складовими зовнішньоекономічної діяльності (рис. 1.3).

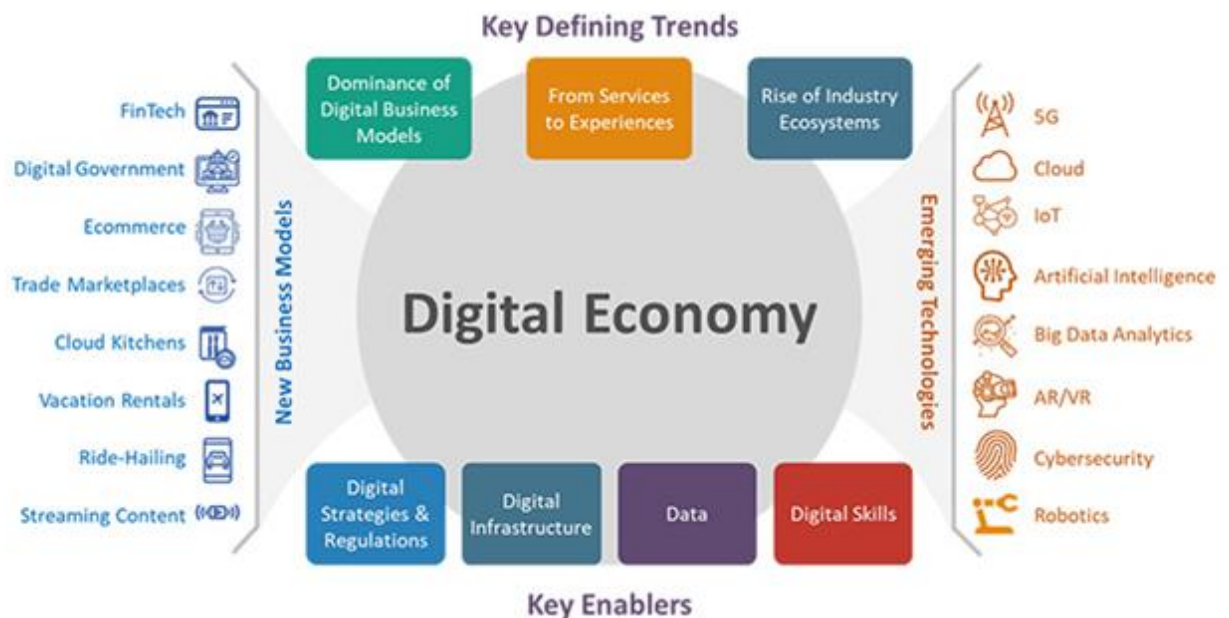

Рис. 1.3. Інформаційно-технологічне середовище цифрової дипломатії

Джерело: аналітичне дослідження міжнародних економічних організацій [49]

Як показано на рисунку 1.3, цифрова дипломатія інтегрується в систему міжнародних економічних відносин через основні напрями зовнішньоекономічної діяльності держави, зокрема міжнародну торгівлю, інвестиційну політику, фінансово-економічну співпрацю та економічну безпеку. Вона виступає сполучною ланкою між економічною дипломатією та цифровими

інструментами комунікації, забезпечуючи більш ефективну взаємодію з міжнародними партнерами.

Завдяки використанню цифрових каналів цифрова дипломатія сприяє підвищенню прозорості економічної політики держави, розширенню доступу до інформації про національні економічні можливості та формуванню довіри з боку іноземних інвесторів і торговельних партнерів. Водночас вона дозволяє державам оперативно реагувати на зміни міжнародної економічної кон'юнктури та адаптувати власні зовнішньоекономічні стратегії до умов цифрового середовища.

Таким чином, цифрова дипломатія в системі міжнародних економічних відносин виступає не допоміжним, а стратегічно важливим елементом зовнішньоекономічної політики, ефективність якого визначається рівнем інтеграції цифрових інструментів у загальну економічну стратегію держави [49; 50].

Для більш чіткого розуміння ролі цифрової дипломатії в системі міжнародних економічних відносин доцільно систематизувати основні напрями її реалізації та визначити їх економічний зміст. У сучасних умовах цифрова дипломатія охоплює широкий спектр завдань, пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю держави, та інтегрується в ключові сфери міжнародної економічної взаємодії. Зокрема, йдеться про підтримку експорту та інвестицій, формування позитивного економічного іміджу країни, розвиток міжнародного економічного партнерства, а також реагування на кризові явища у глобальній економіці за допомогою цифрових інструментів. Такий підхід свідчить про трансформацію цифрової дипломатії з допоміжного комунікаційного механізму у повноцінний інструмент реалізації зовнішньоекономічної політики держави [18; 21].

З цією метою узагальнимо основні напрями цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах у вигляді таблиці, що дозволяє простежити взаємозв'язок між цифровими інструментами та їх економічним ефектом (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Основні напрями цифрової дипломатії в системі міжнародних економічних відносин

Напрямок цифрової дипломатії	Зміст та характеристика	Значення для міжнародних економічних відносин
Торговельна цифрова дипломатія	Використання цифрових платформ і комунікацій для підтримки експорту та просування національних товарів і послуг	Розширення доступу до зовнішніх ринків, зростання експортного потенціалу
Інвестиційна цифрова дипломатія	Онлайн-просування інвестиційних можливостей держави, комунікація з іноземними інвесторами	Підвищення інвестиційної привабливості та залучення прямих іноземних інвестицій
Фінансово-економічна дипломатія	Використання цифрових каналів у взаємодії з міжнародними фінансовими інституціями	Посилення фінансової співпраці та доступу до міжнародних ресурсів
Іміджева цифрова дипломатія	Формування позитивного економічного іміджу держави в цифровому просторі	Зміцнення довіри міжнародних партнерів і підвищення конкурентоспроможності
Антикризова цифрова дипломатія	Оперативне реагування на економічні кризи та зовнішні виклики через цифрові канали	Зменшення негативного впливу кризових явищ на міжнародні економічні зв'язки

Джерело: сформовано автором на основі наукових та аналітичних досліджень [3; 18].

Аналіз даних, наведених у таблиці 1.1, свідчить про багатовекторний характер цифрової дипломатії в системі міжнародних економічних відносин. Кожен із представлених напрямів має власну специфіку, однак усі вони спрямовані на досягнення спільної мети — підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності держави в умовах цифрової економіки.

Застосування цифрової дипломатії дозволяє державам не лише розширювати географію економічних зв'язків, але й посилювати якість міжнародної економічної взаємодії за рахунок швидкості, прозорості та доступності інформації. Водночас ефективність кожного напрямку залежить від рівня цифрової спроможності держави, координації між органами влади та

здатності інтегрувати цифрові інструменти у загальну стратегію зовнішньоекономічного розвитку [3; 18].

Отже, цифрова дипломатія в системі міжнародних економічних відносин виступає комплексним інструментом, що охоплює ключові напрями зовнішньоекономічної діяльності та забезпечує нові можливості для реалізації національних економічних інтересів у глобальному цифровому середовищі.

1.3. Основні суб'єкти та рівні реалізації цифрової дипломатії

Цифрова дипломатія в системі міжнародних економічних відносин реалізується за участю широкого кола суб'єктів, які відрізняються за своїм статусом, функціями та рівнем впливу на міжнародні економічні процеси. На відміну від традиційної дипломатії, де ключову роль відігравали виключно державні інституції, цифрове середовище суттєво розширило суб'єктний склад дипломатичної діяльності та ускладнило механізми її реалізації.

Центральним суб'єктом цифрової дипломатії залишаються держави, які формують та реалізують зовнішньоекономічну політику через відповідні органи влади. До них належать міністерства закордонних справ, міністерства економіки, торговельні представництва, дипломатичні місії та спеціалізовані агенції з питань інвестицій і експорту. Саме ці інституції визначають стратегічні пріоритети цифрової дипломатії, координують використання цифрових інструментів та забезпечують представництво економічних інтересів держави на міжнародному рівні [35].

Водночас у сучасних умовах суттєво зростає роль міжнародних організацій, які виступають важливими суб'єктами цифрової дипломатії в економічній сфері. Міжнародні фінансові інституції, торговельні організації та регіональні інтеграційні об'єднання активно використовують цифрові платформи для координації економічної політики, поширення аналітичної інформації та формування міжнародного економічного порядку денного. Їх

діяльність значною мірою впливає на правила та стандарти цифрової взаємодії в міжнародних економічних відносинах.

Окреме місце серед суб'єктів цифрової дипломатії посідають транснаціональні корпорації та великі цифрові платформи, які володіють значними інформаційними ресурсами та економічним впливом. Через власні цифрові канали вони здатні формувати економічні наративи, впливати на інвестиційні рішення та брати участь у міжнародному економічному діалозі. У цьому контексті держави дедалі частіше змушені враховувати інтереси та позиції недержавних економічних акторів у процесі реалізації цифрової дипломатії.

Важливу роль у цифровій дипломатії відіграють також недержавні організації, аналітичні центри, бізнес-асоціації та експертні спільноти. Вони беруть участь у формуванні інформаційного середовища, здійснюють аналітичний супровід міжнародних економічних процесів та сприяють поширенню альтернативних підходів до вирішення економічних проблем. У цифровому просторі їх вплив може бути співставним із впливом офіційних дипломатичних інституцій [43; 52; 53].

Залежно від рівня реалізації цифрової дипломатії доцільно виокремлювати глобальний, регіональний та національний рівні. На глобальному рівні цифрова дипломатія спрямована на участь у формуванні світових економічних правил, стандартів і норм. На регіональному рівні вона використовується для координації економічної політики в межах інтеграційних об'єднань та регіональних ініціатив. На національному рівні цифрова дипломатія зосереджується на просуванні конкретних економічних інтересів держави, підтримці експорту та залученні інвестицій.

Таким чином, цифрова дипломатія в міжнародних економічних відносинах реалізується в багаторівневій та багатосуб'єктній системі, що поєднує державні та недержавні елементи. Усвідомлення ролі основних суб'єктів і рівнів реалізації цифрової дипломатії є необхідною передумовою для аналізу практики її застосування в різних країнах, що становитиме зміст наступного розділу кваліфікаційної роботи.

Для узагальнення механізму взаємодії основних суб'єктів цифрової дипломатії та визначення рівнів її реалізації в системі міжнародних економічних відносин доцільно представити структурно-функціональну модель, що відображає багаторівневий і мережевий характер даного процесу (рис.1.4).

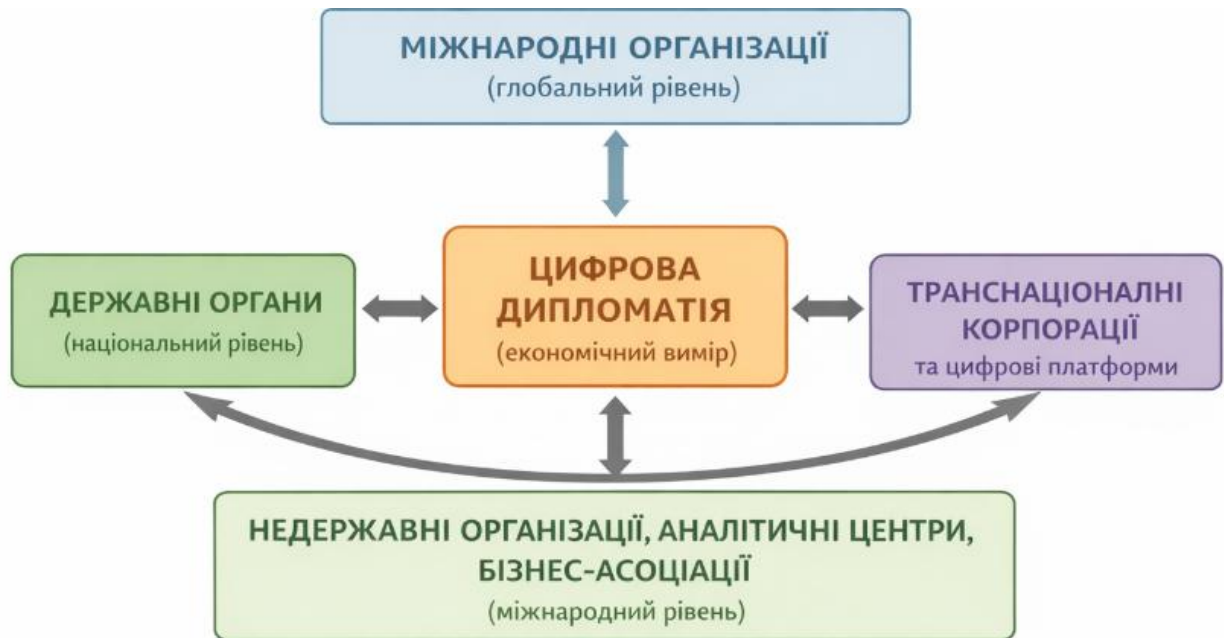

Рис. 1.4. Взаємодія суб'єктів цифрової дипломатії на різних рівнях міжнародних економічних відносин

Джерело: сформовано автором на основі наукових та аналітичних досліджень [21; 49]

Як показано на рис. 1.4, цифрова дипломатія в економічному вимірі функціонує як центральна ланка взаємодії між державними органами, міжнародними організаціями, транснаціональними корпораціями та недержавними структурами. Державні органи, діючи переважно на національному рівні, виконують координаційну та регуляторну функції, забезпечуючи реалізацію зовнішньоекономічної політики та захист національних економічних інтересів.

Міжнародні організації відіграють ключову роль на глобальному рівні, формуючи правила, стандарти та напрями міжнародної економічної співпраці, що безпосередньо впливає на характер цифрової дипломатії держав.

Транснаціональні корпорації та цифрові платформи, володіючи значними фінансовими та інформаційними ресурсами, виступають важливими економічними акторами, здатними впливати на міжнародні інвестиційні та торговельні процеси через цифрові канали комунікації [21; 49].

Недержавні організації, аналітичні центри та бізнес-асоціації формують експертне й інформаційне середовище цифрової дипломатії, сприяючи поширенню економічних наративів та альтернативних підходів до вирішення міжнародних економічних проблем. Їх участь підсилює мережевий характер цифрової дипломатії та зумовлює необхідність координації дій між різними суб'єктами на національному, регіональному та глобальному рівнях [47].

Отже, представлена модель підтверджує, що цифрова дипломатія в системі міжнародних економічних відносин реалізується як багаторівнева та багатосуб'єктна система, ефективність якої залежить від узгодженості дій усіх учасників та інтеграції цифрових інструментів у загальну стратегію зовнішньоекономічного розвитку держави.

Висновки до розділу 1

Було сформовано теоретико-методологічну основу дослідження цифрової дипломатії як сучасного явища міжнародних економічних відносин.

Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що цифрова дипломатія є об'єктивним результатом цифрової трансформації світової економіки та зміни характеру міжнародної взаємодії, в якій інформація, швидкість комунікації та цифрові платформи набувають стратегічного значення.

Встановлено, що цифрова дипломатія є якісно новим етапом розвитку дипломатичної діяльності, який поєднує традиційні дипломатичні функції з інструментами цифрового середовища.

Її формування зумовлене переходом від закритих ієрархічних моделей дипломатії до відкритих, мережових форм взаємодії, що відповідають умовам глобалізованої цифрової економіки.

При цьому цифрова дипломатія не заперечує класичні дипломатичні підходи, а доповнює їх, підвищуючи ефективність реалізації зовнішньоекономічної політики держав.

Обґрунтовано, що цифрова дипломатія посідає важливе місце в системі міжнародних економічних відносин, оскільки безпосередньо впливає на процеси міжнародної торгівлі, інвестиційної діяльності, фінансово-економічної співпраці та економічної безпеки.

Вона виступає інструментом формування міжнародного економічного іміджу держави, просування національних економічних інтересів та залучення іноземних партнерів у цифровому просторі.

Доведено, що сучасна цифрова дипломатія має комплексний і багатовекторний характер, оскільки охоплює торговельний, інвестиційний, фінансовий, іміджевий та антикризовий напрями діяльності.

Її ефективність значною мірою залежить від здатності держав інтегрувати цифрові інструменти у загальну стратегію зовнішньоекономічного розвитку та забезпечити узгодженість дій між різними інституціями.

Визначено, що цифрова дипломатія реалізується як багаторівнева та багатосуб'єктна система, у межах якої взаємодіють державні органи, міжнародні організації, транснаціональні корпорації, цифрові платформи та недержавні структури.

Така система характеризується високим рівнем взаємозалежності суб'єктів та потребує ефективної координації для досягнення економічних результатів. Особливого значення набуває поєднання державного регулювання з ініціативами недержавних економічних акторів у цифровому середовищі.

Акцентовано увагу на тому, що цифровізація дипломатичної діяльності супроводжується новими викликами, серед яких асиметрія цифрових можливостей між країнами, ризики інформаційних маніпуляцій, загрози економічній та інформаційній безпеці.

Це зумовлює необхідність формування стратегічно виваженої політики цифрової дипломатії, орієнтованої не лише на технологічні інновації, але й на

управління ризиками та забезпечення сталого розвитку міжнародних економічних відносин.

Таким чином, результати теоретичного аналізу підтверджують, що цифрова дипломатія є важливим інструментом сучасної міжнародної економічної взаємодії та потребує подальшого практичного дослідження. Сформовані у розділі теоретичні положення створюють наукове підґрунтя для аналізу інструментів, механізмів і практики застосування цифрової дипломатії в різних країнах світу, а також для оцінки перспектив її розвитку в Україні.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ТА ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ

2.1. Інструменти цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах

У сучасних умовах розвитку міжнародних економічних відносин цифрова дипломатія реалізується через систему практичних інструментів, які забезпечують просування економічних інтересів держав у цифровому середовищі. Застосування таких інструментів дозволяє державам оперативно взаємодіяти з міжнародними партнерами, бізнес-спільнотою та інвесторами, а також формувати власну економічну присутність у глобальному інформаційному просторі.

Ключовими інструментами цифрової дипломатії є офіційні цифрові ресурси органів державної влади, зокрема вебсайти міністерств закордонних справ, міністерств економіки, торговельних представництв та інвестиційних агентств. Через ці платформи держави поширюють інформацію про пріоритети зовнішньоекономічної політики, умови ведення бізнесу, торговельні режими та інвестиційні можливості. Такі ресурси виконують функцію базових інформаційних хабів для міжнародних економічних акторів [26].

Вагомим інструментом цифрової дипломатії є соціальні мережі та онлайн-комунікаційні платформи, які використовуються для публічного економічного позиціонування держави. Дипломатичні установи та державні посадовці застосовують соціальні мережі для комунікації з іноземними партнерами, презентації економічних ініціатив та формування позитивного інвестиційного іміджу. Завдяки цим каналам цифрова дипломатія набуває більш відкритого та інтерактивного характеру.

Окреме місце серед інструментів цифрової дипломатії посідають аналітичні цифрові інструменти та інформаційні системи, які забезпечують

моніторинг міжнародних економічних процесів, аналіз зовнішньоекономічної кон'юнктури та оцінку потенційних ризиків. Використання цифрової аналітики дозволяє державам приймати більш обґрунтовані рішення у сфері міжнародної торгівлі, інвестиційної політики та фінансово-економічної співпраці [44].

Практичне значення в міжнародних економічних відносинах мають також онлайн-платформи економічної взаємодії, зокрема інвестиційні портали, цифрові торговельні майданчики та віртуальні бізнес-форуми. Такі платформи сприяють встановленню прямих контактів між державними інституціями та економічними суб'єктами, зменшуючи транзакційні витрати та розширюючи можливості участі у міжнародній економічній діяльності.

Інструменти цифрової дипломатії формують практичну основу сучасної зовнішньоекономічної діяльності держав. Їх використання дозволяє не лише підвищити ефективність міжнародної економічної взаємодії, але й забезпечити адаптацію зовнішньоекономічної політики до умов цифрової економіки, що зумовлює необхідність подальшого аналізу результативності застосування цих інструментів у різних країнах світу (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Інструменти цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах

Джерело: сформовано автором на основі наукових та аналітичних досліджень [18; 49]

Інструменти цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах формують взаємопов'язану систему, що охоплює інформаційні, комунікаційні, аналітичні та платформні компоненти. Кожна з представлених груп інструментів виконує окремі функції, водночас доповнюючи одна одну в процесі реалізації зовнішньоекономічної політики держави.

Інформаційні цифрові інструменти забезпечують поширення відомостей про економічні можливості держави, умови ведення бізнесу та торговельні режими, формуючи базове інформаційне середовище для міжнародних партнерів. Комунікаційні інструменти, зокрема соціальні мережі та онлайн-платформи, сприяють встановленню безпосереднього діалогу з бізнес-спільнотою та інвесторами, підвищуючи відкритість і прозорість економічної дипломатії.

Аналітичні інструменти цифрової дипломатії дозволяють здійснювати моніторинг міжнародних економічних процесів, оцінювати ризики та підтримувати прийняття управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Платформні інструменти, включаючи інвестиційні портали та цифрові торговельні майданчики, забезпечують практичну реалізацію економічної взаємодії, створюючи умови для розвитку міжнародної торгівлі та інвестиційної співпраці [49].

Отже, використання комплексу інструментів цифрової дипломатії дозволяє державам підвищувати ефективність участі в міжнародних економічних відносинах, адаптувати зовнішньоекономічну політику до умов цифрової економіки та формувати стійкі конкурентні переваги у глобальному середовищі.

Важливою особливістю сучасного етапу розвитку цифрової дипломатії є поступовий перехід від використання окремих цифрових інструментів до формування цілісних цифрових екосистем зовнішньоекономічної взаємодії. У межах таких екосистем цифрові платформи, аналітичні інструменти та комунікаційні канали функціонують не ізольовано, а як взаємопов'язані елементи, спрямовані на досягнення конкретних економічних результатів.

Практика міжнародних економічних відносин свідчить, що ефективність цифрової дипломатії значною мірою визначається рівнем інтеграції цифрових інструментів у систему прийняття управлінських рішень. Цифрові аналітичні платформи дедалі частіше використовуються не лише для збору інформації, але й для прогнозування змін міжнародної економічної кон'юнктури, оцінки конкурентних позицій держав та моделювання наслідків зовнішньоекономічних рішень. Це підвищує роль цифрової дипломатії як інструменту стратегічного планування.

Окремої уваги заслуговує використання цифрових інструментів у кризових та нестабільних умовах міжнародної економіки. Пандемії, фінансові кризи, геоекономічні конфлікти та порушення глобальних ланцюгів постачання продемонстрували, що цифрова дипломатія дозволяє державам оперативно комунікувати з міжнародними партнерами, координувати економічні дії та мінімізувати негативні наслідки зовнішніх шоків. У таких ситуаціях цифрові канали стають ключовими засобами підтримки економічної взаємодії.

Крім того, сучасна практика цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах характеризується зростанням персоналізації економічної комунікації. Завдяки цифровим інструментам держави можуть адресно взаємодіяти з окремими групами інвесторів, галузевими бізнес-спільнотами або регіональними партнерами, адаптуючи економічні меседжі до специфіки конкретної аудиторії. Це підвищує результативність зовнішньоекономічних комунікацій і зменшує інформаційні бар'єри [22; 26].

Таким чином, сучасні інструменти цифрової дипломатії виходять за межі суто інформаційної функції та перетворюються на механізм активного управління міжнародними економічними процесами. Їх використання сприяє підвищенню гнучкості зовнішньоекономічної політики, посиленню конкурентних позицій держави та формуванню стійких економічних зв'язків у глобальному цифровому середовищі.

2.2. Досвід застосування цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах провідних країн світу

Практика застосування цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах провідних країн світу свідчить про її перехід від експериментального використання до системного елементу зовнішньоекономічної політики. У більшості економічно розвинених держав цифрова дипломатія інтегрована в механізми просування національних економічних інтересів, підтримки експорту, залучення інвестицій та формування конкурентного міжнародного іміджу.

Важливою спільною рисою для провідних країн є інституціоналізація цифрової дипломатії, що проявляється у створенні спеціалізованих підрозділів, стратегій та цифрових платформ, орієнтованих на економічну взаємодію. Цифрові канали використовуються не епізодично, а в межах чітко визначених зовнішньоекономічних пріоритетів, що підвищує узгодженість дипломатичних та економічних дій.

У практиці розвинених держав цифрова дипломатія активно застосовується для економічного брендингу та формування позитивного сприйняття країни як надійного торговельного й інвестиційного партнера. Через офіційні цифрові ресурси, соціальні мережі та спеціалізовані онлайн-платформи держави презентують власні економічні досягнення, інноваційний потенціал, інвестиційні проєкти та можливості участі у міжнародних ланцюгах створення вартості [30; 31].

Суттєвою особливістю міжнародного досвіду є активне використання цифрової дипломатії для підтримки національного бізнесу. Дипломатичні установи багатьох країн забезпечують інформаційний та комунікаційний супровід експортерів, організовують онлайн-бізнес-місії, віртуальні торговельні форуми та B2B-платформи. Це дозволяє зменшити бар'єри виходу на зовнішні ринки та підвищити ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Поряд із цим, провідні країни використовують цифрову дипломатію як інструмент економічної координації та реагування на глобальні виклики. У

періоди фінансової нестабільності, пандемій або геоекономічних криз цифрові канали стають основними засобами оперативного обміну інформацією, узгодження економічних рішень та підтримки міжнародної співпраці.

Разом з тим, аналіз міжнародного досвіду свідчить про наявність відмінностей у підходах до реалізації цифрової дипломатії, що зумовлені рівнем цифрового розвитку, економічною структурою та зовнішньоекономічними пріоритетами окремих країн. Це створює підґрунтя для детальнішого аналізу моделей цифрової дипломатії в окремих державах та порівняння їх ефективності в контексті міжнародних економічних відносин [26].

Досвід США у застосуванні цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах. Сполучені Штати Америки є однією з перших країн, яка інтегрувала цифрову дипломатію в систему зовнішньоекономічної політики на стратегічному рівні. Американська модель цифрової дипломатії характеризується високим рівнем інституційної зрілості, тісним поєднанням державних і приватних ініціатив та активним використанням цифрових технологій для просування економічних інтересів за кордоном.

Особливістю підходу США є орієнтація цифрової дипломатії на підтримку національного бізнесу та інноваційного сектору. Державні органи активно використовують цифрові канали для інформування іноземних партнерів про економічні можливості країни, умови інвестування, технологічні розробки та участь американських компаній у глобальних ланцюгах створення вартості. Такий підхід сприяє формуванню стійкого іміджу США як лідера у сфері інновацій та високих технологій.

Важливим елементом цифрової економічної дипломатії США є системна взаємодія з приватним сектором. Транснаціональні корпорації, технологічні компанії та стартапи виступають не лише об'єктами дипломатичної підтримки, але й активними учасниками формування економічних наративів у цифровому просторі. Це дозволяє США поєднувати державні інструменти впливу з ринковими механізмами просування економічних інтересів.

Цифрова дипломатія США також широко використовується для економічної координації на міжнародному рівні. Через цифрові платформи та онлайн-комунікації здійснюється взаємодія з міжнародними організаціями, партнерами та союзниками з питань торгівлі, інвестицій та економічної безпеки. У кризових ситуаціях цифрові канали забезпечують оперативне узгодження економічних позицій та реагування на глобальні виклики.

Окремої уваги заслуговує використання цифрової дипломатії США в контексті геоекономічної конкуренції. Цифрові інструменти застосовуються для просування економічних стандартів, технологічних норм та правил міжнародної торгівлі, що дозволяє США впливати на формування глобального економічного середовища відповідно до власних стратегічних інтересів.

Таким чином, досвід США демонструє, що цифрова дипломатія може ефективно функціонувати як інтегрований інструмент зовнішньоекономічної політики, поєднуючи державне регулювання, підтримку бізнесу та стратегічне позиціонування країни в міжнародних економічних відносинах. Американська модель характеризується високою гнучкістю, орієнтацією на результат та здатністю адаптуватися до змін глобальної економіки [26; 30; 31].

Досвід Європейського Союзу у застосуванні цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах. Європейський союз є прикладом наднаціональної моделі цифрової дипломатії, у межах якої економічні інтереси реалізуються не окремими державами, а через спільні інституції та узгоджену політику. Цифрова дипломатія ЄС формується як елемент комплексної зовнішньоекономічної стратегії, спрямованої на забезпечення конкурентоспроможності Союзу, розвиток внутрішнього ринку та зміцнення позицій у глобальній економіці.

Ключовою особливістю підходу ЄС є високий рівень інституційної координації. Цифрові інструменти економічної дипломатії використовуються для узгодження торговельної політики, інвестиційних режимів, стандартів цифрової економіки та регуляторних підходів між державами-членами. Це дозволяє ЄС

виступати єдиним економічним актором у міжнародних відносинах та посилює його переговорні позиції на глобальному рівні.

У практиці Європейського Союзу цифрова дипломатія активно застосовується для просування регуляторних і технологічних стандартів. Через цифрові канали та офіційні платформи ЄС поширює власні підходи до цифрової торгівлі, захисту даних, кібербезпеки та функціонування цифрових ринків. У такий спосіб цифрова дипломатія стає інструментом формування правил міжнародної економічної взаємодії, що має довгостроковий вплив на глобальну економіку.

Важливим напрямом цифрової економічної дипломатії ЄС є підтримка зовнішньої торгівлі та інвестицій. Європейські інституції використовують цифрові платформи для інформування партнерів про умови доступу до внутрішнього ринку, торговельні угоди, інвестиційні можливості та програми економічного співробітництва. Це сприяє зменшенню інформаційних бар'єрів і підвищує привабливість ЄС як торговельного та інвестиційного партнера.

На відміну від американської моделі, де ключову роль відіграє взаємодія з приватним сектором, цифрова дипломатія ЄС має більш нормативно орієнтований характер. Значна увага приділяється питанням сталого розвитку, етичного використання цифрових технологій, соціальної відповідальності бізнесу та захисту економічних інтересів споживачів. Це відображає специфіку європейської моделі міжнародних економічних відносин, у якій економічна ефективність поєднується з регуляторними та соціальними пріоритетами.

Таким чином, досвід Європейського Союзу демонструє, що цифрова дипломатія може ефективно функціонувати як інструмент наднаціональної економічної координації та регуляторного впливу (табл. 2.1). Європейська модель характеризується системністю, орієнтацією на формування правил і стандартів, а також здатністю поєднувати економічні інтереси з довгостроковими стратегічними цілями розвитку міжнародних економічних відносин [26; 28; 30; 32].

Таблиця 2.1

Порівняльна характеристика підходів США та Європейського Союзу до цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах

Критерій порівняння	Сполучені Штати Америки	Європейський Союз
Інституційна модель	Децентралізована з активною участю приватного сектору	Наднаціональна, заснована на інституційній координації
Роль держави	Стратегічна та координуюча	Регуляторна та інтеграційна
Участь бізнесу	Висока, бізнес є активним суб'єктом цифрової дипломатії	Опосередкована через інституції ЄС та регуляторні механізми
Основні цілі	Просування національного бізнесу та інновацій	Формування єдиного економічного простору та стандартів
Характер цифрових інструментів	Гнучкі, орієнтовані на результат	Системні, нормативно орієнтовані
Фокус економічної дипломатії	Інновації, технології, глобальна конкурентоспроможність	Регулювання, сталість, цифрові ринки
Вплив на міжнародні економічні відносини	Активне економічне лідерство та геоekonomічна конкуренція	Формування правил і стандартів міжнародної економічної взаємодії

Джерело: сформовано автором на основі аналітичних і наукових досліджень [21; 25; 26].

Представлене співставлення підходів Сполучених Штатів Америки та Європейського Союзу демонструє принципово різні моделі використання цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах. Для США характерним є прагматичний і результатноорієнтований підхід, що ґрунтується на тісній взаємодії державних інституцій із приватним сектором та активному просуванні інноваційного й технологічного потенціалу країни на глобальному рівні. Така модель забезпечує високу адаптивність цифрової дипломатії до змін міжнародної економічної кон'юнктури та посилює конкурентні позиції американського бізнесу.

Водночас підхід Європейського Союзу відзначається системністю та нормативною спрямованістю, оскільки цифрова дипломатія використовується насамперед як інструмент економічної інтеграції та формування спільних правил функціонування цифрових ринків. Значна увага приділяється регуляторним

аспектам, стандартизації та забезпеченню сталого розвитку, що дозволяє ЄС здійснювати довгостроковий вплив на міжнародні економічні відносини шляхом формування правил і норм глобальної цифрової економіки [28; 32].

Таким чином, відмінності між американською та європейською моделями цифрової дипломатії зумовлюють різні механізми впливу на міжнародні економічні процеси та створюють основу для подальшого аналізу альтернативних підходів, зокрема державно-центричних і гібридних моделей, що реалізуються в інших країнах світу.

2.3. Сучасний стан та особливості розвитку цифрової дипломатії України на сучасному етапі міжнародних відносин

Цифрова дипломатія України формується в умовах глибоких трансформацій міжнародних економічних відносин, зумовлених цифровізацією, геоекономічною конкуренцією та зовнішніми викликами безпекового характеру. Для України цифрові інструменти дипломатії набувають особливого значення як засіб посилення міжнародної економічної присутності, підтримки зовнішньоекономічних зв'язків та інтеграції у глобальні економічні процеси.

Сучасний стан цифрової дипломатії України характеризується поступовою інституціоналізацією та розширенням практичного використання цифрових інструментів у сфері міжнародних економічних відносин. Державні органи, насамперед органи зовнішньополітичного та економічного спрямування, активно використовують офіційні вебресурси, цифрові платформи та соціальні мережі для комунікації з міжнародними партнерами, інвесторами та бізнес-спільнотою. Через цифрові канали поширюється інформація про торговельно-економічні пріоритети, інвестиційні можливості та участь України у міжнародних економічних ініціативах [5; 12].

Важливою особливістю української моделі цифрової дипломатії є її орієнтація на підтримку зовнішньоекономічної діяльності в умовах обмежених ресурсів. Цифрові інструменти дозволяють зменшувати транзакційні витрати

міжнародної економічної взаємодії, розширювати географію контактів та забезпечувати присутність України на міжнародних економічних платформах без значних фінансових витрат. Це є особливо актуальним для підтримки експорту, розвитку малого та середнього бізнесу й залучення іноземних інвестицій.

Разом із тим, цифрова дипломатія України перебуває на етапі становлення та адаптації, що зумовлює наявність низки системних проблем. До них належать фрагментарність цифрових ініціатив, недостатня координація між державними інституціями, обмежене використання аналітичних цифрових інструментів у процесі прийняття зовнішньоекономічних рішень. Крім того, цифрова дипломатія України часто має реактивний характер, що знижує її стратегічну ефективність у міжнародних економічних відносинах [11; 12].

Водночас українська практика демонструє значний потенціал розвитку цифрової дипломатії, зумовлений високим рівнем цифрової грамотності, активним розвитком ІТ-сектору та зростанням ролі цифрових комунікацій у взаємодії з міжнародними партнерами. Використання цифрових платформ для економічного брендингу, презентації інвестиційних проєктів та участі у міжнародних бізнес-ініціативах створює передумови для підвищення конкурентоспроможності України на світових ринках.

Особливу роль у розвитку цифрової дипломатії України відіграє інтеграція з європейським економічним простором. Орієнтація на стандарти та практики Європейського Союзу стимулює вдосконалення цифрових інструментів зовнішньоекономічної діяльності, підвищення прозорості економічної політики та гармонізацію регуляторних підходів. Це сприяє поступовому переходу від епізодичного використання цифрових інструментів до більш системної моделі цифрової економічної дипломатії.

Таким чином, сучасний стан цифрової дипломатії України в міжнародних економічних відносинах характеризується поєднанням наявних досягнень і структурних обмежень. Подальший розвиток цієї сфери потребує формування цілісної стратегії, посилення інституційної координації та активнішого

використання цифрових інструментів для реалізації довгострокових зовнішньоекономічних інтересів держави [11; 12].

Важливим аспектом розвитку цифрової дипломатії України в міжнародних економічних відносинах є зміна характеру економічної комунікації з міжнародними партнерами. Цифрові інструменти поступово трансформують традиційні форми взаємодії, замінюючи офлайн-контакти онлайн-переговорами, віртуальними економічними форумами та цифровими презентаціями інвестиційних проєктів. Це дозволяє Україні підтримувати міжнародну економічну активність навіть за умов обмеженої фізичної мобільності та підвищених зовнішніх ризиків.

Особливого значення для України набуває цифрова дипломатія у сфері економічного брендингу. Через цифрові канали формується сприйняття України як економічного партнера, інвестиційного напрямку та учасника міжнародних економічних ініціатив. У сучасних умовах саме цифрове середовище стає основним простором формування довіри, що безпосередньо впливає на інвестиційні рішення, торговельну співпрацю та участь у міжнародних проєктах відновлення економіки [5; 14].

Разом із цим, ефективність цифрової економічної дипломатії України значною мірою обмежується недостатньою системністю використання цифрових інструментів. Частина цифрових ініціатив має ситуативний характер і не завжди інтегрується у довгострокову зовнішньоекономічну стратегію. Відсутність єдиного координаційного центру цифрової дипломатії ускладнює узгодження дій між органами державної влади, що знижує результативність міжнародної економічної комунікації.

Окремої уваги потребує питання аналітичного забезпечення цифрової дипломатії України. На відміну від практик провідних країн, використання цифрових аналітичних інструментів для прогнозування міжнародних економічних процесів, оцінки ефективності цифрових кампаній та аналізу економічних ризиків залишається обмеженим. Посилення аналітичної складової цифрової дипломатії могло б суттєво підвищити обґрунтованість

зовнішньоекономічних рішень і сприяти більш проактивному характеру міжнародної економічної політики.

Україна упродовж останніх років продемонструвала суттєве покращення позицій, що пов'язано з активізацією цифрової дипломатії в умовах повномасштабної війни. Особливо помітним є зростання цифрової присутності українських дипломатичних інституцій у ключових міжнародних соціальних мережах, а також підвищення рівня взаємодії з іноземними урядами, міжнародними організаціями та глобальною аудиторією [5; 11].

Аналітичні дані індексу свідчать, що цифрова дипломатія України характеризується високим рівнем оперативності та реактивності, що дозволяє швидко доносити позицію держави до міжнародної спільноти. Водночас у структурі індексу простежується дисбаланс між активною цифровою комунікацією та недостатньою інституціоналізацією аналітичної складової, що обмежує використання цифрових інструментів для довгострокового прогнозування та стратегічного планування у сфері міжнародних економічних відносин.

З позицій міжнародних економічних відносин результати Digital Diplomacy Index дозволяють зробити висновок, що цифрова дипломатія України відіграє важливу роль у мобілізації зовнішньої фінансової підтримки, просуванні санкційної політики та формуванні позитивного економічного іміджу держави (рис. 2.2). Високий рівень цифрової видимості України у міжнародному інформаційному просторі сприяє підвищенню довіри міжнародних партнерів та створює передумови для залучення іноземних інвестицій і участі у міжнародних економічних ініціативах [27].

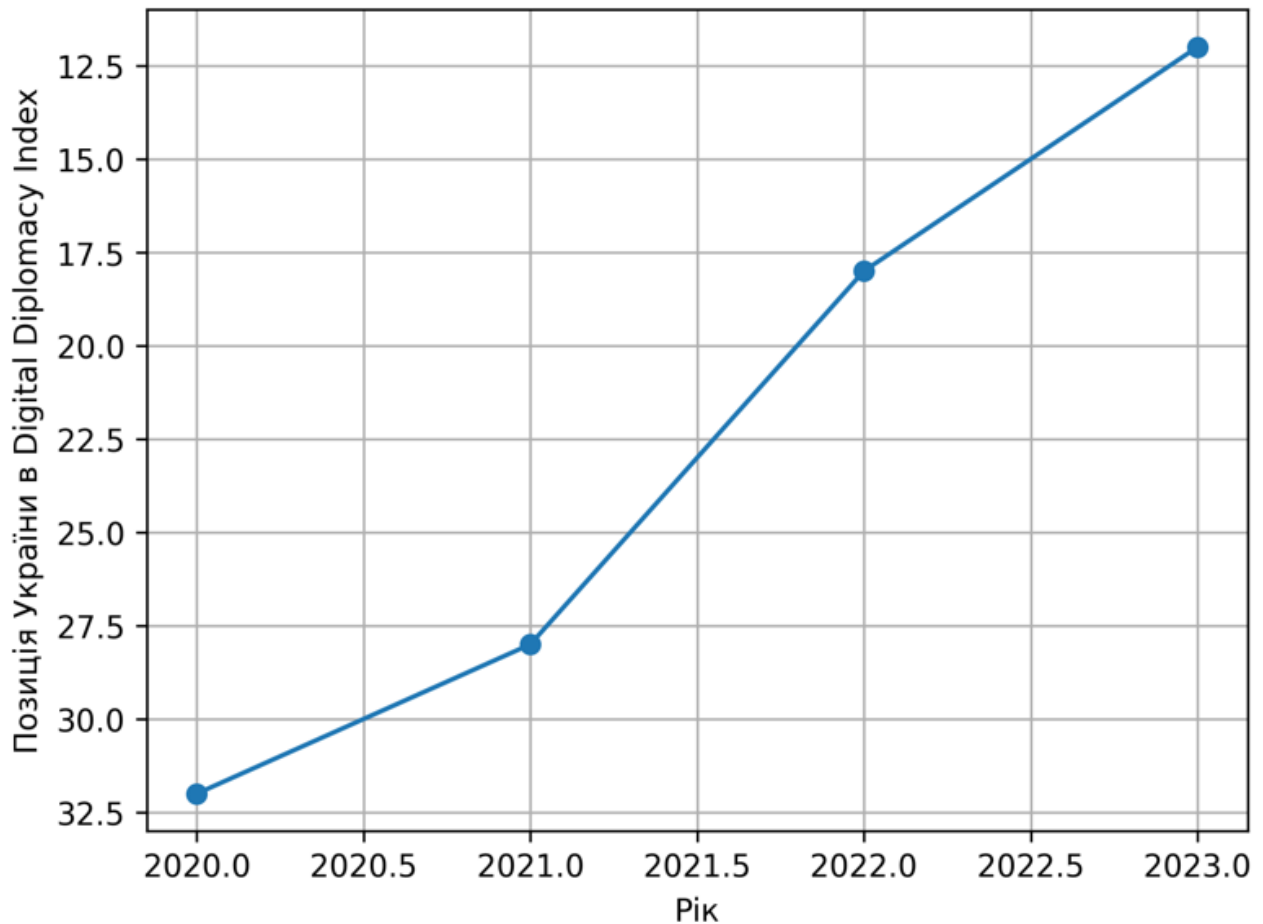

Рис. 2.2. Динаміка позицій України в Digital Diplomacy Index у 2020–2023 рр.

Джерело: сформовано автором на основі даних Digital Diplomacy Index [27]

Водночас цифрова дипломатія України має значний потенціал синергії з приватним сектором, передусім з ІТ-галуззю та експортно орієнтованим бізнесом. Залучення бізнес-спільноти до формування та реалізації цифрових економічних ініціатив дозволило б поєднати державні інтереси з ринковими механізмами просування України на міжнародних економічних платформах. Така взаємодія сприяла б переходу від інформаційної присутності до активного економічного впливу у цифровому середовищі [5].

Таким чином, розвиток цифрової дипломатії України в міжнародних економічних відносинах перебуває на етапі поступового переходу від фрагментарних цифрових рішень до більш цілісної моделі економічної взаємодії. Реалізація цього потенціалу потребує стратегічного підходу, посилення

інституційної координації та активного використання цифрових інструментів як елементу довгострокової зовнішньоекономічної політики держави (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Сильні сторони, проблеми та потенціал цифрової економічної дипломатії України

Джерело: сформовано автором на основі аналітичних джерел [3; 11; 12]

Цифрова економічна дипломатія України формується під впливом поєднання внутрішніх ресурсів розвитку та системних обмежень. До сильних сторін належать відносно високий рівень цифрової грамотності, розвиток IT-сектору та зростаючий експортний потенціал у сфері цифрових послуг, що створює сприятливі передумови для активного використання цифрових інструментів у міжнародних економічних відносинах.

Водночас ключовими проблемами залишаються фрагментарність цифрових ініціатив, недостатня міжвідомча координація та обмежене

використання аналітичних цифрових інструментів у процесі формування та реалізації зовнішньоекономічної політики. Наявність цих чинників зумовлює переважно реактивний характер цифрової дипломатії України, що знижує її ефективність у довгостроковій перспективі.

Разом із тим, представлена модель демонструє значний потенціал розвитку цифрової економічної дипломатії України, зокрема у сфері цифрового економічного брендингу, поглиблення взаємодії з ІТ-галуззю та бізнесом, а також інтеграції до європейського цифрового економічного простору. Реалізація цього потенціалу потребує переходу від окремих цифрових рішень до цілісної стратегії цифрової дипломатії, орієнтованої на підтримку експорту, залучення інвестицій та посилення позицій України в міжнародних економічних відносинах.

Таким чином, цифрова дипломатія України перебуває на етапі становлення, що поєднує наявні конкурентні переваги з необхідністю подолання структурних обмежень. Виявлені у процесі аналізу проблеми та можливості формують основу для визначення стратегічних напрямів розвитку цифрової дипломатії України [5; 11; 12].

Висновки до розділу 2

Здійснено аналіз сучасного стану та практики застосування цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах, що дозволило виявити особливості її функціонування на прикладі провідних країн світу та України. Отримані результати підтверджують, що цифрова дипломатія на сучасному етапі розвитку міжнародної економіки перетворюється на один із ключових інструментів реалізації зовнішньоекономічної політики держав.

Встановлено, що ефективність цифрової дипломатії безпосередньо залежить від рівня системності використання цифрових інструментів та їх інтеграції у загальну зовнішньоекономічну стратегію. Практика провідних країн свідчить про перехід від епізодичного застосування цифрових каналів комунікації до формування комплексних цифрових екосистем, які поєднують

інформаційні, аналітичні та платформні інструменти для досягнення конкретних економічних цілей.

Аналіз міжнародного досвіду показав наявність різних моделей цифрової дипломатії, зумовлених інституційними та економічними особливостями окремих суб'єктів міжнародних економічних відносин. Американський підхід характеризується високою гнучкістю, тісною взаємодією з приватним сектором та орієнтацією на практичний економічний результат. Європейська модель ґрунтується на інституційній координації, нормативному регулюванні та використанні цифрової дипломатії як інструменту формування правил і стандартів міжнародної економічної взаємодії. Такі відмінності зумовлюють різні механізми впливу цифрової дипломатії на міжнародні економічні процеси.

Дослідження сучасного стану цифрової дипломатії України дозволило встановити, що її розвиток відбувається в умовах обмежених ресурсів і підвищених зовнішніх викликів, що зумовлює особливу роль цифрових інструментів у підтримці міжнародних економічних зв'язків. Українська практика характеризується наявністю значного потенціалу, пов'язаного з розвитком ІТ-сектору, цифрової грамотності та інтеграцією до європейського економічного простору, водночас зберігаються проблеми фрагментарності цифрових ініціатив і недостатньої координації між державними інституціями.

Обґрунтовано, що подальший розвиток цифрової дипломатії України потребує переходу від реактивного до стратегічно орієнтованого підходу, посилення аналітичної складової та активнішого залучення приватного сектору до реалізації цифрових економічних ініціатив. Особливого значення набуває формування цілісної моделі цифрової дипломатії, здатної забезпечити просування національних економічних інтересів у глобальному цифровому середовищі.

РОЗДІЛ 3

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ В МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ

3.1. Стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії в сучасній системі міжнародних економічних відносин

Сучасні трансформації міжнародних економічних відносин зумовлюють необхідність переосмислення ролі цифрової дипломатії як інструменту довгострокового стратегічного розвитку. На відміну від попередніх етапів, коли цифрові інструменти використовувалися переважно як допоміжні засоби комунікації, на сучасному етапі цифрова дипломатія набуває стратегічного значення та розглядається як складова системи формування і реалізації зовнішньоекономічної політики держав.

В умовах повномасштабної російсько-української війни стратегічні підходи до розвитку цифрової дипломатії зазнали суттєвого переосмислення. Воєнний стан обмежив застосування традиційних інструментів дипломатичної та зовнішньоекономічної діяльності, водночас актуалізував потребу у використанні цифрових каналів комунікації, аналітичних платформ та онлайн-інструментів взаємодії з міжнародними партнерами. У цьому контексті цифрова дипломатія перестає виконувати допоміжну функцію та трансформується у ключовий інструмент забезпечення стійкості міжнародних економічних відносин держави [12; 18].

Стратегічна спрямованість цифрової дипломатії України в умовах війни полягає не лише у підтримці поточних зовнішньоекономічних зв'язків, але й у забезпеченні довгострокових економічних інтересів держави. Зокрема, цифрові дипломатичні інструменти використовуються для залучення міжнародної фінансової допомоги, координації санкційної політики, підтримки експорту та формування позитивного економічного іміджу України на глобальному рівні. Такий підхід відповідає сучасним науковим уявленням про цифрову дипломатію

як складову економічної дипломатії та зовнішньоекономічної політики держави [3; 21].

Водночас контекст війни суттєво підвищує вимоги до ефективності та результативності цифрової дипломатії. Стратегічні напрями її розвитку мають ґрунтуватися на чітко визначених цілях, системі індикаторів результативності та механізмах міжінституційної координації. За таких умов цифрова дипломатія виступає не лише інструментом зовнішньої комунікації, але й важливою складовою системи економічної безпеки держави, спрямованої на зменшення негативного впливу воєнних і кризових факторів на міжнародні економічні відносини України [18; 21].

Стратегічний розвиток цифрової дипломатії передбачає перехід від фрагментарного використання окремих цифрових інструментів до цілісної моделі цифрової економічної взаємодії, інтегрованої у загальну систему міжнародних економічних відносин. Такий підхід ґрунтується на поєднанні економічних, технологічних та інституційних чинників і спрямований на досягнення стійких конкурентних переваг держав у глобальному цифровому середовищі [21].

Одним із ключових стратегічних підходів є інституційна інтеграція цифрової дипломатії, що передбачає її закріплення у стратегічних документах зовнішньоекономічного розвитку та забезпечення чіткої координації між органами державної влади. Практика провідних країн свідчить, що ефективна цифрова дипломатія потребує визначення відповідальних інституцій, розподілу функцій та узгодження цифрових ініціатив із загальнонаціональними економічними пріоритетами.

Важливим стратегічним напрямом є орієнтація цифрової дипломатії на економічний результат, зокрема підтримку експорту, залучення інвестицій, участь у міжнародних ланцюгах створення вартості та формування позитивного економічного іміджу держави. У цьому контексті цифрові інструменти повинні використовуватися не лише для інформаційного супроводу, але й як механізми активного впливу на міжнародні економічні процеси [47].

Окрему роль у стратегічному розвитку цифрової дипломатії відіграє аналітична складова, яка забезпечує обґрунтованість зовнішньоекономічних рішень. Використання цифрових аналітичних платформ, моніторингу міжнародних ринків та прогнозування економічних тенденцій дозволяє підвищити проактивність дипломатичної діяльності та зменшити залежність від реактивних рішень.

Крім того, стратегічний розвиток цифрової дипломатії неможливий без залучення недержавних економічних акторів, насамперед бізнесу, галузевих асоціацій та експертного середовища. Партнерська взаємодія між державою та приватним сектором у цифровому просторі сприяє поєднанню публічних і ринкових інтересів, що підвищує ефективність реалізації міжнародних економічних ініціатив.

Таким чином, стратегічні підходи до розвитку цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах мають комплексний характер і передбачають інституційну координацію, орієнтацію на економічний результат, посилення аналітичної складової та розширення кола учасників цифрової економічної взаємодії. Реалізація таких підходів створює основу для формування ефективної моделі цифрової дипломатії, здатної забезпечити досягнення довгострокових зовнішньоекономічних цілей держави [18].

Стратегічний розвиток цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах потребує довгострокового бачення, яке виходить за межі поточних цифрових ініціатив. У сучасних умовах цифрова дипломатія має розглядатися як елемент національної конкурентної стратегії, здатний забезпечити країнам стійкі позиції у глобальній економіці знань та цифрових ринків.

Одним із ключових стратегічних завдань є узгодження цифрової дипломатії з пріоритетами економічного розвитку, зокрема з індустріальною, інноваційною та інвестиційною політикою. Відсутність такого узгодження призводить до зниження ефективності цифрових інструментів і перетворення їх на суто комунікаційні механізми без відчутного економічного результату. Натомість інтеграція цифрової дипломатії у загальну систему економічного

стратегування дозволяє використовувати її як канал реалізації національних економічних інтересів.

Важливим стратегічним чинником є баланс між відкритістю цифрової взаємодії та економічною безпекою. У процесі розвитку цифрової дипломатії держави стикаються з ризиками витоку інформації, маніпулювання економічними даними та зростання залежності від глобальних цифрових платформ. Це зумовлює необхідність формування стратегій цифрової дипломатії, які поєднують активну міжнародну економічну взаємодію з механізмами захисту національних економічних інтересів [53; 59].

Крім того, стратегічний розвиток цифрової дипломатії передбачає адаптацію до асиметрії цифрового розвитку між країнами. Різний рівень доступу до цифрових технологій, аналітичних ресурсів і цифрової інфраструктури створює нерівні умови участі в міжнародних економічних відносинах. У цьому контексті цифрова дипломатія може виступати інструментом зменшення таких диспропорцій шляхом розширення доступу до міжнародних економічних платформ і цифрових каналів взаємодії.

Передумовою формування ефективної стратегії розвитку цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах є усвідомлення її багатовимірного характеру. Цифрова дипломатія охоплює не лише технічні інструменти та канали комунікації, але й інституційні механізми, економічні пріоритети, аналітичне забезпечення та безпекові аспекти міжнародної економічної взаємодії. У зв'язку з цим стратегічний розвиток цифрової дипломатії потребує комплексного підходу, який дозволяє узгодити різні напрями діяльності та забезпечити їх спрямованість на досягнення довгострокових зовнішньоекономічних цілей.

Застосування комплексного підходу до розвитку цифрової дипломатії дає можливість уникнути фрагментарності цифрових ініціатив і підвищити ефективність їх використання в міжнародних економічних відносинах. Поєднання інституційних, економічних, аналітичних і безпекових напрямів створює основу для формування цілісної стратегічної моделі, у межах якої

цифрові інструменти виступають не лише засобами інформаційної підтримки, але й механізмами активного впливу на міжнародні економічні процеси. Саме така логіка зумовлює доцільність узагальнення ключових стратегічних напрямів розвитку цифрової дипломатії в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Сценарії удосконалення цифрової економічної дипломатії

Стратегічний напрям	Зміст напрямку	Очікувані результати
Інституційний	Інтеграція цифрової дипломатії у систему зовнішньоекономічної політики, міжвідомча координація	Узгодженість дій органів влади, підвищення ефективності економічної дипломатії
Економічний	Використання цифрових інструментів для підтримки експорту, залучення інвестицій, економічного брендингу	Зростання зовнішньоекономічної активності та конкурентоспроможності
Аналітичний	Моніторинг міжнародних економічних процесів, прогнозування тенденцій, аналітична підтримка рішень	Підвищення обґрунтованості та проактивності зовнішньоекономічної політики
Безпековий	Захист економічної інформації, управління цифровими ризиками, кібербезпека	Зменшення вразливості економічних інтересів у цифровому середовищі

Джерело: сформовано автором на основі аналітичних досліджень [3; 18; 49].

Наведені у таблиці 3.1 стратегічні напрями відображають комплексний характер розвитку цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах. Їх реалізація потребує одночасного врахування інституційних, економічних, аналітичних і безпекових чинників, що дозволяє уникнути фрагментарності цифрових ініціатив та забезпечити досягнення довгострокових зовнішньоекономічних цілей.

Для обґрунтування стратегічних підходів до розвитку цифрової економічної дипломатії доцільно враховувати міжнародний досвід та результати порівняльних аналітичних оцінок. Одним із найбільш репрезентативних інструментів такого аналізу є **Digital Diplomacy Index**, який дозволяє оцінити рівень розвитку цифрової дипломатії в різних країнах світу та ідентифікувати ключові напрями її вдосконалення [21].

За результатами Digital Diplomacy Index провідні позиції традиційно займають країни з високим рівнем цифровізації державного управління та активною зовнішньополітичною комунікацією, зокрема США, Велика Британія, Німеччина, Франція, Канада, Нідерланди та Ізраїль. Для цих держав характерною є системна інтеграція цифрових інструментів у діяльність дипломатичних і економічних інституцій, що забезпечує їхню високу цифрову присутність, впливовість та ефективність у міжнародних економічних відносинах (табл. 3.2) [21; 49].

Таблиця 3.2

Країни-лідери Digital Diplomacy Index та ключові компоненти розвитку цифрової дипломатії

Країна	Позиція в Digital Diplomacy Index	Домінуючі компоненти цифрової дипломатії	Стратегічне значення для міжнародних економічних відносин
США	Топ-5	Висока цифрова присутність, стратегічні комунікації, аналітичні інструменти	Просування економічних інтересів та глобальний вплив
Велика Британія	Топ-10	Системність цифрових кампаній, висока залученість аудиторії	Підтримка експорту та міжнародного економічного партнерства
Німеччина	Топ-10	Інституційна координація, використання цифрових платформ	Зміцнення позицій у європейській та світовій економіці
Франція	Топ-10	Державний цифровий брендинг, публічна дипломатія	Формування позитивного економічного іміджу держави
Канада	Топ-15	Інклюзивні цифрові комунікації, аналітична складова	Підвищення

Джерело: сформовано автором на основі даних Digital Diplomacy Index

Аналіз структури свідчить, що індекс формується на основі кількох ключових компонентів, які відображають різні аспекти цифрової дипломатичної діяльності. До них, зокрема, належать рівень цифрової присутності

дипломатичних інституцій у соціальних мережах, показники залученості міжнародної аудиторії, системність та стратегічність цифрових комунікацій, а також використання аналітичних інструментів для оцінки впливу цифрової дипломатії. Сукупність цих показників дозволяє оцінити не лише активність, але й результативність цифрових дипломатичних зусиль держави.

У стратегічному вимірі компоненти Digital Diplomacy Index можуть розглядатися як пріоритетні напрями розвитку цифрової економічної дипломатії. Зокрема, досвід країн-лідерів індексу демонструє важливість переходу від фрагментарної цифрової присутності до цілісної стратегії цифрових комунікацій, орієнтованої на досягнення конкретних зовнішньоекономічних цілей. Високі позиції в індексі корелюють із здатністю держави ефективно просувати експортні інтереси, залучати іноземні інвестиції та формувати позитивний економічний імідж у глобальному цифровому середовищі [18; 49].

Для України аналіз позицій інших країн у Digital Diplomacy Index має особливе значення, оскільки дозволяє ідентифікувати напрями стратегічного розвитку цифрової економічної дипломатії з урахуванням умов війни та післявоєнного відновлення. Зокрема, йдеться про посилення аналітичної складової цифрової дипломатії, підвищення рівня координації між державними інституціями, а також системне використання цифрових платформ для реалізації зовнішньоекономічної політики. Таким чином, компоненти Digital Diplomacy Index можуть бути використані як індикативна основа для формування стратегічних пріоритетів розвитку цифрової дипломатії України [21; 18].

Взаємодія зазначених напрямів формує цілісну модель стратегічного розвитку цифрової дипломатії, у межах якої цифрові інструменти використовуються не лише як засоби комунікації, але і як механізми активного впливу на міжнародні економічні процеси. Це створює підґрунтя для розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення цифрової економічної дипломатії України [3; 49].

3.2. Кейс-стаді моделей цифрової дипломатії в умовах російсько-української війни

Застосування кейс-стаді підходу у дослідженні цифрової дипломатії в умовах війни дозволяє проаналізувати конкретні моделі її реалізації, оцінити їх ефективність та визначити економічний ефект від використання цифрових інструментів у кризових умовах. На відміну від теоретичних узагальнень, кейс-стаді надає можливість простежити практичні механізми впливу цифрової дипломатії на підтримку експорту, залучення міжнародної фінансової допомоги, координацію санкційної політики та формування позитивного економічного іміджу України на міжнародній арені [3; 21].

Особливістю моделей цифрової дипломатії, що формуються в умовах російсько-української війни, є їх адаптивний та багаторівневий характер. Вони поєднують державні інституції, міжнародні організації, бізнес-структури та громадянське суспільство в єдиному цифровому середовищі, що дозволяє забезпечити комплексний підхід до вирішення зовнішньоекономічних завдань. Такий формат взаємодії сприяє посиленню економічної стійкості держави та підвищенню ефективності цифрової економічної дипломатії в умовах воєнного стану [18; 21].

Окремим елементом сучасної цифрової дипломатії України стала цифрова адвокація санкційної політики, яка реалізується через онлайн-комунікації, аналітичні матеріали та публічні цифрові звернення. У межах міжнародних економічних відносин такий формат цифрової дипломатії спрямований на обмеження економічних можливостей держави-агресора та водночас на консолідацію позицій міжнародних партнерів щодо санкційних заходів. Це посилює роль цифрової дипломатії як інструменту економічної безпеки України в умовах війни.

Таким чином, у період російсько-української війни цифрова дипломатія України функціонує як багаторівнева модель, що інтегрує фінансові, інституційні та санкційні механізми в єдине цифрове середовище. Така модель забезпечує не

лише оперативну міжнародну комунікацію, але й створює передумови для довгострокового зміцнення позицій України в сучасній системі міжнародних економічних відносин, що підтверджує її стратегічне значення в умовах воєнного стану [18; 21].

Формування стратегічних напрямів розвитку цифрової дипломатії України в міжнародних економічних відносинах (МЕВ) потребує врахування як національних особливостей зовнішньоекономічного розвитку, так і сучасних наукових підходів до осмислення цифрової дипломатії (ЦД) та цифрової економічної дипломатії (ЦЕД). У наукових дослідженнях українських і зарубіжних авторів цифрова дипломатія розглядається як інструмент адаптації держав до умов глобальної цифрової трансформації та зростання ролі інформаційно-комунікаційних технологій у міжнародних відносинах.

У працях вітчизняних дослідників, зокрема В. Бодрова, О. Шевченка, Н. Якубенко, акцентується увага на тому, що цифрова дипломатія України має розвиватися як складова зовнішньоекономічної політики, орієнтована на просування національних економічних інтересів та інтеграцію у європейський економічний простір. Науковці підкреслюють, що для України цифрові інструменти дипломатії є не лише засобом комунікації, але й важливим механізмом подолання структурних обмежень, пов'язаних з обмеженими ресурсами та асиметрією економічних можливостей у МЕВ [1; 18; 19].

Зарубіжні дослідники, зокрема Ф. Хансон (F. Hanson), І. Манор (I. Manor), К. Бйола (С. Bjola), у своїх роботах розглядають цифрову дипломатію як стратегічний інструмент державного впливу, який поєднує економічні, політичні та інформаційні складові. Їхні підходи свідчать про необхідність переходу від ситуативного використання цифрових каналів до формування довгострокових стратегій цифрової дипломатії, інтегрованих у систему національного стратегічного планування. Для України ці положення є особливо актуальними з огляду на потребу підвищення проактивності зовнішньоекономічної діяльності [21; 36].

У контексті стратегічного розвитку ЦЕД України наукові дослідження наголошують на доцільності інституційного закріплення цифрової дипломатії. Як зазначає О. Кучеренко, відсутність єдиного координаційного механізму цифрової дипломатії знижує ефективність використання цифрових інструментів у МЕВ. У зв'язку з цим стратегічним напрямом розвитку цифрової дипломатії України має стати формування узгодженої інституційної моделі, що забезпечує взаємодію органів державної влади, дипломатичних установ та економічних інституцій.

Окремий стратегічний напрям, на який звертають увагу дослідники, пов'язаний з економічною результативністю цифрової дипломатії. У працях С. Ткаченка та Л. Мельник підкреслюється, що цифрова дипломатія України повинна бути зорієнтована на досягнення вимірюваних економічних результатів, зокрема зростання експорту, залучення іноземних інвестицій та посилення позицій українського бізнесу на міжнародних ринках. У цьому контексті цифрові платформи, інвестиційні портали та онлайн-комунікації мають використовуватися як інструменти активного економічного впливу, а не лише інформаційної підтримки [10; 16].

Важливе місце у наукових дослідженнях займає питання аналітичного забезпечення цифрової дипломатії. За висновками І. Гончарука та О. Дяченка, стратегічний розвиток цифрової дипломатії неможливий без використання цифрових аналітичних інструментів, які дозволяють здійснювати моніторинг міжнародних ринків, оцінювати ефективність цифрових економічних кампаній та прогнозувати зміни зовнішньоекономічної кон'юнктури. Для України це означає необхідність посилення аналітичної складової ЦЕД з метою переходу від реактивної до проактивної моделі участі у МЕВ.

Таким чином, узагальнення наукових підходів дозволяє визначити стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії України в міжнародних економічних відносинах як комплекс інституційних, економічних та аналітичних заходів, спрямованих на підвищення ефективності реалізації зовнішньоекономічних інтересів держави. Використання напрацювань

вітчизняних і зарубіжних дослідників створює наукове підґрунтя для формування практичних рекомендацій щодо вдосконалення цифрової економічної дипломатії України, що буде предметом подальшого аналізу [1].

Подальший розвиток цифрової дипломатії України в міжнародних економічних відносинах має ґрунтуватися не лише на загальних стратегічних підходах, але й на чіткій пріоритизації напрямів, що відповідають актуальним викликам і можливостям національної економіки. Наукові дослідження свідчать, що ефективність цифрової економічної дипломатії зростає за умови поєднання стратегічного бачення з практичними механізмами реалізації, орієнтованими на досягнення вимірюваних результатів.

У контексті України особливої актуальності набуває поєднання стратегічних цілей цифрової дипломатії з конкретними зовнішньоекономічними завданнями, зокрема підтримкою експорту, залученням іноземних інвестицій, розвитком цифрового економічного брендингу та інтеграцією у європейський цифровий економічний простір. Як зазначають вітчизняні дослідники, відсутність чітко визначених пріоритетів і механізмів реалізації стратегічних напрямів призводить до зниження результативності цифрових ініціатив у сфері міжнародних економічних відносин [16].

Водночас зарубіжний досвід та наукові напрацювання свідчать, що стратегічні напрями цифрової дипломатії мають бути взаємопов'язаними та реалізовуватися комплексно. Інституційні зміни без економічного наповнення не забезпечують належного ефекту, так само як використання цифрових інструментів без аналітичного супроводу та оцінки ризиків знижує стратегічну цінність цифрової дипломатії. Для України це означає необхідність чіткого структурування стратегічних напрямів розвитку цифрової дипломатії з урахуванням їх змісту, цільових орієнтирів та очікуваних результатів.

З метою систематизації стратегічних напрямів розвитку цифрової дипломатії України в міжнародних економічних відносинах та забезпечення наочності їх взаємозв'язку доцільно узагальнити ключові напрями, інструменти реалізації та очікувані результати у структурованій формі. Такий підхід дозволяє

перейти від теоретичного обґрунтування до прикладного аналізу та створює підґрунтя для формування практичних рекомендацій щодо вдосконалення цифрової економічної дипломатії України.

Стратегічний розвиток цифрової дипломатії України в міжнародних економічних відносинах ґрунтується на поетапному та взаємопов'язаному впровадженні інституційних, економічних, аналітичних і безпекових компонентів. Інституційний розвиток створює основу для формування цілісної моделі цифрової дипломатії та забезпечує узгодженість дій органів державної влади у сфері зовнішньоекономічної діяльності [10; 18].

Економічна орієнтація цифрової дипломатії спрямована на досягнення практичних результатів, зокрема підтримку експорту, залучення іноземних інвестицій і формування позитивного економічного іміджу України в цифровому середовищі. Аналітичне забезпечення дозволяє підвищити обґрунтованість зовнішньоекономічних рішень шляхом моніторингу міжнародних ринків і прогнозування змін економічної кон'юнктури. Водночас безпековий компонент спрямований на мінімізацію ризиків цифрової взаємодії та захист національних економічних інтересів.

Реальні кейси застосування цифрової дипломатії України в умовах повномасштабної війни. Повномасштабна війна суттєво посилила роль цифрової дипломатії України в сучасній системі міжнародних економічних відносин. В умовах обмеженості традиційних дипломатичних каналів цифрові платформи, онлайн-комунікації та соціальні мережі стали ключовими інструментами реалізації зовнішньоекономічної політики, мобілізації міжнародної фінансової підтримки та економічної адвокації на глобальному рівні [12; 18].

Кейс 1. Державні цифрові платформи як інструмент економічної дипломатії в умовах війни. Одним із найбільш показових прикладів цифрової економічної дипломатії України під час війни стало використання державних цифрових платформ для залучення міжнародної фінансової допомоги та координації економічної підтримки. Цифрові інструменти дозволили

централізувати комунікацію з міжнародними партнерами, підвищити прозорість фінансових потоків та зміцнити довіру іноземних урядів і донорських організацій [28].

З економічної точки зору такі платформи виконують функції фінансово-інвестиційної дипломатії, оскільки поєднують інформаційну відкритість із цільовим спрямуванням ресурсів. Використання цифрових каналів комунікації забезпечило зменшення транзакційних витрат та прискорення процесів міжнародної економічної взаємодії, що є критично важливим в умовах воєнного стану [21].

Кейс 2. Цифрова дипломатія МЗС України як інструмент міжнародної економічної підтримки. Активізація цифрової діяльності Міністерства закордонних справ України стала важливим елементом зовнішньоекономічної дипломатії у воєнний період. Через офіційні цифрові канали здійснюється системне інформування міжнародної спільноти щодо економічних потреб України, механізмів фінансової допомоги, гуманітарної підтримки та санкційної політики [12].

Цифрова дипломатія МЗС України виконує не лише комунікаційну, але й економічну функцію, оскільки сприяє координації дій міжнародних партнерів, мобілізації фінансових ресурсів і формуванню сприятливого зовнішньоекономічного середовища. Такий підхід дозволяє поєднати політичні та економічні інструменти впливу у межах єдиної цифрової стратегії [3; 18].

Кейс 3. Цифрова адвокація санкцій як складова економічної дипломатії. Важливим напрямом цифрової дипломатії України в умовах війни стала цифрова адвокація санкційної політики. За допомогою онлайн-комунікацій, аналітичних матеріалів та публічних звернень Україна здійснює цілеспрямований вплив на міжнародні економічні інституції та уряди іноземних держав з метою посилення економічного тиску на державу-агресора [21; 44].

Цифрова адвокація санкцій має безпосередній економічний ефект, оскільки сприяє обмеженню доступу агресора до міжнародних фінансових ринків, технологій та інвестицій. У цьому контексті цифрова дипломатія виступає

інструментом економічної безпеки, що розширює традиційні механізми зовнішньоекономічного впливу [18].

Кейс 4. Цифрове просування післявоєнної відбудови та інвестиційних проєктів. Окремим кейсом цифрової економічної дипломатії України стало використання цифрових форматів для просування концепції післявоєнної відбудови та залучення міжнародних інвестицій. Онлайн-форуми, цифрові конференції та віртуальні презентації дозволяють представити міжнародним партнерам оцінки економічних втрат, інвестиційні пріоритети та потенційні напрями відновлення економіки [29].

Такий формат цифрової взаємодії створює передумови для формування довгострокової інвестиційної дипломатії, орієнтованої на відновлення економіки України та інтеграцію у сучасну систему міжнародних економічних відносин. Водночас цифрові інструменти забезпечують ширше охоплення міжнародної аудиторії та підвищують ефективність зовнішньоекономічної комунікації [21].

З метою узагальнення практичних прикладів застосування цифрової дипломатії України в умовах повномасштабної війни доцільно систематизувати ключові кейси, їх економічний зміст та очікуваний вплив на міжнародні економічні відносини у табличній формі. Такий підхід дозволяє наочно продемонструвати роль цифрових інструментів у реалізації зовнішньоекономічної політики держави в кризових умовах.

В умовах воєнного стану кейси цифрової дипломатії України набувають особливої аналітичної цінності, оскільки відображають здатність держави адаптувати механізми міжнародної економічної взаємодії до надзвичайних обставин та забезпечувати стабільність зовнішньоекономічних зв'язків за допомогою цифрових рішень (табл. 3.3) [12; 18].

Таблиця 3.3

Узагальнення кейсів застосування цифрової дипломатії України в умовах війни

Кейс	Цифровий інструмент	Основний зміст	Економічний ефект
Державні цифрові платформи	Онлайн-платформи міжнародної взаємодії	Централізоване залучення міжнародної фінансової підтримки та координація економічної допомоги	Зростання обсягів зовнішнього фінансування, підвищення довіри міжнародних партнерів
Цифрова дипломатія МЗС України	Соціальні мережі, онлайн-комунікації	Інформування міжнародної спільноти щодо економічних потреб України та механізмів підтримки	Посилення зовнішньоекономічної координації, залучення фінансових ресурсів
Цифрова адвокація санкцій	Онлайн-кампанії, аналітичні матеріали	Просування санкційної політики та економічного тиску на державу-агресора	Обмеження доступу агресора до фінансових ринків і технологій
Цифрове просування відбудови	Онлайн-форуми, цифрові конференції	Презентація інвестиційних проєктів та пріоритетів післявоєнної відбудови	Формування інвестиційного інтересу та передумов для довгострокового фінансування

Джерело: сформовано автором на основі даних [12; 18; 21; 28].

Наведені у таблиці кейси свідчать, що цифрова дипломатія України в умовах війни набула чітко вираженого економічного характеру та стала важливим інструментом підтримки міжнародних економічних відносин. Використання цифрових платформ і онлайн-комунікацій дозволило не лише забезпечити оперативну взаємодію з міжнародними партнерами, але й створити передумови для залучення фінансових ресурсів, координації санкційної політики та формування основ для післявоєнного економічного відновлення.

Таким чином, узагальнення практичних кейсів підтверджує, що цифрова дипломатія України в умовах воєнного стану трансформувалася у багатофункціональний інструмент зовнішньоекономічної політики, здатний забезпечувати як короткострокову економічну підтримку, так і довгострокові

стратегічні результати у сучасній системі міжнародних економічних відносин [18].

3.3. Прогнозування сценаріїв розвитку цифрової економічної дипломатії України

На відміну від аналізу поточного стану та практичних моделей цифрової дипломатії, здійсненого у попередніх підрозділах, прогнозування сценаріїв орієнтоване на оцінку можливих траєкторій розвитку у середньо- та довгостроковій перспективі. У цьому контексті цифрова економічна дипломатія розглядається як динамічна система, здатна адаптуватися до змін міжнародного середовища та виконувати функції підтримки післявоєнного економічного відновлення України [18; 56].

Сценарне прогнозування розвитку цифрової економічної дипломатії України доцільно здійснювати з урахуванням рівня інституційної координації, ступеня інтеграції цифрових інструментів у зовнішньоекономічну діяльність, а також наявності чітких індикаторів результативності. Умови війни та повоєнної відбудови зумовлюють необхідність переходу від реактивного використання цифрових інструментів до стратегічно орієнтованої моделі, здатної забезпечити зростання експорту, залучення інвестицій та зміцнення позицій України у міжнародних економічних відносинах [18; 21].

Важливим аспектом прогнозування є також урахування міжнародного досвіду та аналітичних оцінок міжнародних організацій, які свідчать про зростання ролі цифрових інструментів у дипломатичній та зовнішньоекономічній діяльності держав. Це дозволяє не лише оцінити потенційні вигоди від розвитку цифрової економічної дипломатії, але й ідентифікувати ризики, пов'язані з інституційними обмеженнями, цифровою нерівністю та безпековими викликами в умовах воєнного часу [49; 56].

Прогнозування сценаріїв удосконалення цифрової економічної дипломатії України (ЦЕД) в міжнародних економічних відносинах (МЕВ) ґрунтується на

поєднанні сучасних наукових підходів, аналізу міжнародного досвіду та оцінки національних економічних і цифрових можливостей. У наукових дослідженнях Ф. Хансона (F. Hanson), К. Бйола (С. Bjola), І. Манора (I. Manor) цифрова дипломатія розглядається як інструмент довгострокового стратегічного впливу, ефективність якого може бути оцінена через кількісні та якісні показники зовнішньоекономічної діяльності [21; 36].

За даними міжнародних аналітичних досліджень, країни, які системно інтегрували цифрову дипломатію у зовнішньоекономічну політику, демонструють зростання обсягів зовнішньої торгівлі та іноземних інвестицій (FDI) у середньому на 8–15 % протягом 3–5 років. Зокрема, досвід Сполучених Штатів Америки та Європейського Союзу свідчить, що використання цифрових платформ економічної дипломатії дозволило суттєво скоротити транзакційні витрати міжнародної економічної взаємодії та підвищити ефективність експортної підтримки бізнесу.

Для України прогнозування сценаріїв розвитку ЦЕД доцільно здійснювати з урахуванням кількох базових параметрів: рівня цифрової інфраструктури, інституційної спроможності, інтеграції у європейський економічний простір та динаміки зовнішньоекономічних показників. За оцінками вітчизняних дослідників (В. Бодров, С. Ткаченко, О. Шевченко), частка цифрових інструментів у системі економічної дипломатії України наразі залишається обмеженою, що знижує потенційний економічний ефект від міжнародної цифрової взаємодії [1; 18].

У межах **інерційного сценарію** удосконалення цифрової економічної дипломатії України передбачається збереження поточної моделі розвитку, яка характеризується фрагментарним використанням цифрових інструментів та відсутністю єдиної стратегії. За такого сценарію зростання експорту та залучення FDI матиме обмежений характер і не перевищуватиме 2–3 % щорічно, а цифрова дипломатія залишатиметься переважно допоміжним інструментом зовнішньоекономічної політики.

Помірно-оптимістичний сценарій передбачає часткову інституціоналізацію цифрової дипломатії, розширення використання цифрових платформ для підтримки експорту та інвестицій, а також поступове посилення аналітичної складової ЦЕД. За оцінками експертів, реалізація такого сценарію може забезпечити зростання обсягів зовнішньоекономічної діяльності на рівні 5–7 % протягом середньострокової перспективи, а також підвищити привабливість України як економічного партнера на міжнародних ринках [47; 48].

Найбільш перспективним є **інноваційно-стратегічний сценарій**, який передбачає формування цілісної національної стратегії цифрової економічної дипломатії, інтегрованої у систему зовнішньоекономічного планування. За такого підходу цифрова дипломатія використовується як інструмент активного економічного впливу, підтримки експорту, залучення інвестицій та економічного брендингу України. За аналогією з практиками OECD та країн ЄС, реалізація цього сценарію може забезпечити приріст зовнішньоекономічних показників на рівні 10–12 % у середньостроковій перспективі та суттєве підвищення конкурентоспроможності України в цифровому середовищі.

Важливим елементом прогнозування сценаріїв є також урахування ризиків та обмежень, пов'язаних з цифровою безпекою, асиметрією цифрового розвитку та залежністю від глобальних цифрових платформ. Як зазначають дослідники І. Гончарук та О. Дяченко, без належного управління цифровими ризиками економічний ефект від цифрової дипломатії може бути знижений, що потребує включення безпекового компоненту до стратегічного прогнозування [4; 18].

Таким чином, прогнозування сценаріїв удосконалення цифрової економічної дипломатії України свідчить, що перехід до інноваційно-стратегічної моделі розвитку ЦЕД є найбільш доцільним з погляду довгострокових інтересів держави. Реалізація такого сценарію створює передумови для зростання зовнішньоекономічної активності, підвищення інвестиційної привабливості та посилення ролі України в системі міжнародних економічних відносин, що логічно завершує стратегічний аналіз у межах третього розділу кваліфікаційної роботи.

Важливим елементом прогнозування сценаріїв удосконалення цифрової економічної дипломатії України є визначення кількісних індикаторів результативності, які дозволяють оцінити ефективність реалізації стратегічних рішень у середньо- та довгостроковій перспективі. У наукових працях К. Бйола та І. Манора наголошується, що цифрова дипломатія повинна оцінюватися не лише за комунікаційними показниками, а й за її впливом на ключові макроекономічні параметри, зокрема динаміку експорту, обсяги іноземних інвестицій та рівень інтеграції країни у глобальні економічні мережі (рис. 3.1) [21; 59].

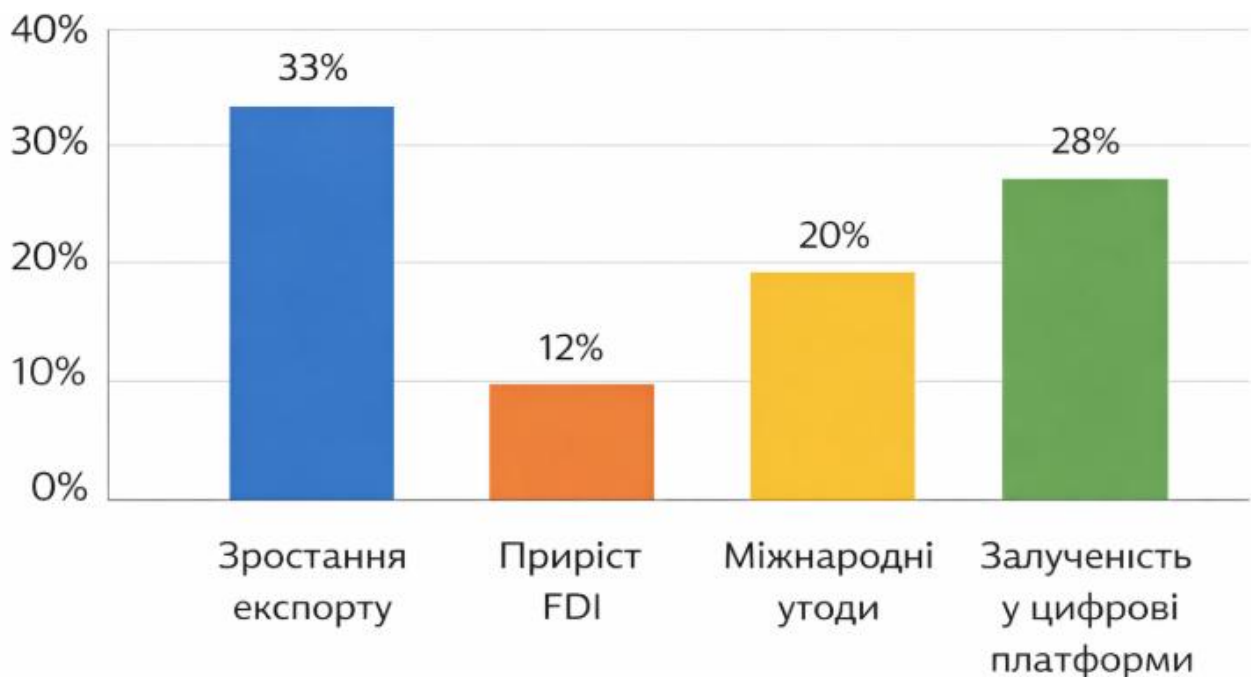

Рис. 3.1. КРІ у цифровій економічній дипломатії України

Джерело: сформовано автором на основі аналітичних досліджень [3; 18; 21]

У цьому контексті доцільним є використання **КРІ-підходу** (Key Performance Indicators) у сфері ЦЕД України. До базових показників ефективності можуть бути віднесені: темпи зростання експорту товарів і послуг, приріст FDI, кількість укладених міжнародних економічних угод за підтримки цифрових дипломатичних інструментів, а також рівень залученості українських компаній до міжнародних цифрових платформ. За оцінками експертів,

впровадження системи KPI у сфері цифрової дипломатії може підвищити прозорість і керованість зовнішньоекономічної політики на 15–20 % [21].

Наведений рисунок 3.1 ілюструє ключові показники ефективності (KPI) цифрової економічної дипломатії України, які доцільно використовувати для оцінки результативності її розвитку в сучасних умовах. Найбільший потенціал впливу має показник зростання експорту, що підтверджує орієнтацію цифрової дипломатії на досягнення конкретних зовнішньоекономічних результатів. Водночас приріст прямих іноземних інвестицій (FDI) та кількість міжнародних економічних угод, укладених за підтримки цифрових дипломатичних інструментів, відображають роль цифрової дипломатії як інструменту інвестиційної та договірної активності держави.

Показник рівня залученості українських компаній до міжнародних цифрових платформ свідчить про важливість інтеграції бізнесу у цифрове середовище міжнародних економічних відносин. Сукупний аналіз представлених KPI підтверджує, що впровадження системного KPI-підходу у сфері цифрової економічної дипломатії створює передумови для підвищення прозорості, керованості та результативності зовнішньоекономічної політики України [54].

Прогнозні розрахунки також свідчать, що реалізація інноваційно-стратегічного сценарію розвитку ЦЕД України здатна забезпечити мультиплікативний ефект для суміжних секторів економіки. Зокрема, активізація цифрової економічної дипломатії може стимулювати розвиток ІТ-галузі, логістики, фінансових послуг та креативних індустрій. За аналогією з досвідом країн Центральної та Східної Європи, таких як Польща та Естонія, мультиплікативний ефект від цифровізації зовнішньоекономічної діяльності може становити 1,3–1,5 у середньостроковому періоді.

Окремої уваги потребує інституційний вимір реалізації прогнозних сценаріїв. Дослідження вітчизняних авторів (О. Кучеренко, Н. Якубенко) підтверджують, що без створення стабільної інституційної основи цифрової дипломатії досягнення прогнозованих економічних результатів є

малоймовірним. У зв'язку з цим важливим завданням є закріплення цифрової економічної дипломатії у стратегічних документах зовнішньоекономічного розвитку та посилення координаційної ролі профільних державних інституцій [19].

Значний вплив на реалізацію прогнозних сценаріїв матиме також зовнішнє середовище, зокрема темпи глобальної цифровізації, зміни у міжнародних торговельних режимах та динаміка світових інвестиційних потоків. За оцінками експертів **World Bank**, країни з вищим рівнем цифрової інтеграції у міжнародні економічні процеси демонструють більш стійке відновлення економіки та вищі темпи зростання ВВП у посткризові періоди. Для України це означає, що інвестиції у розвиток цифрової економічної дипломатії можуть мати довгостроковий стабілізуючий ефект [56].

Таким чином, розширене прогнозування сценаріїв удосконалення цифрової економічної дипломатії України підтверджує доцільність переходу до інноваційно-стратегічної моделі розвитку ЦЕД. Поєднання кількісних індикаторів, інституційних змін та орієнтації на мультиплікативний економічний ефект створює передумови для підвищення ефективності зовнішньоекономічної політики України та посилення її позицій у системі міжнародних економічних відносин.

Прогнозування розвитку цифрової економічної дипломатії України доцільно здійснювати з використанням сценарного підходу, який широко застосовується у дослідженнях міжнародних економічних відносин та стратегічного планування. Сценарний підхід дозволяє не лише оцінити можливі напрями розвитку цифрової дипломатії, але й врахувати вплив внутрішніх та зовнішніх чинників, зокрема інституційних змін, динаміки міжнародних ринків, рівня цифровізації економіки та інтеграційних процесів.

У наукових працях зарубіжних і вітчизняних дослідників зазначається, що ефективність сценарного аналізу полягає у можливості порівняння альтернативних траєкторій розвитку за ключовими економічними показниками. Для цифрової економічної дипломатії такими показниками виступають темпи

зростання експорту, динаміка залучення прямих іноземних інвестицій (FDI), рівень використання цифрових інструментів у зовнішньоекономічній діяльності, а також ступінь інституційної зрілості відповідних державних механізмів [56; 60].

З огляду на поточний стан цифрової дипломатії України та наявний потенціал її розвитку, доцільно виділити декілька базових сценаріїв, які відрізняються рівнем стратегічної амбітності, глибиною інституційних трансформацій та очікуваними економічними результатами. Таке групування сценаріїв дозволяє оцінити можливі наслідки збереження поточної моделі розвитку, часткової модернізації або переходу до комплексної стратегічної моделі цифрової економічної дипломатії.

У цьому контексті найбільш показовими є **інерційний, помірно-оптимістичний та стратегічний сценарії**, які відображають різні підходи до використання цифрових інструментів у міжнародних економічних відносинах та різний рівень готовності держави до системних змін. Порівняльна характеристика зазначених сценаріїв дозволяє оцінити їх потенційний вплив на зовнішньоекономічний розвиток України та визначити найбільш доцільну траєкторію вдосконалення цифрової економічної дипломатії (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Сценарії розвитку цифрової економічної дипломатії України

Характеристика	Інерційний сценарій	Помірно-оптимістичний сценарій	Стратегічний (інноваційний) сценарій
1	2	3	4
Загальна характеристика	Збереження поточної моделі цифрової дипломатії	Часткова модернізація та інституціоналізація	Формування цілісної стратегічної моделі цифрової економічної дипломатії
Рівень інституційних змін	Низький	Середній	Високий
Використання цифрових інструментів	Фрагментарне, епізодичне	Систематизоване за окремими напрямками	Комплексне, інтегроване у зовнішньоекономічну політику

Продовження табл. 3.4

1	2	3	4
Аналітичне забезпечення	Обмежене	Часткове використання цифрової аналітики	Повноцінне використання аналітичних і прогнозних інструментів
Орієнтація на економічний результат	Переважаюча інформаційна	Комбінована (інформаційна + підтримка)	Результатоорієнтована (експорт, FDI, брендинг)
Очікуване зростання експорту	2–3 % на рік	5–7 % у середньостроковій перспективі	10–12 % у середньостроковій перспективі
Очікувана динаміка FDI	Нестабільна	Помірне зростання	Стійке зростання інвестиційних потоків
Економічний ефект	Обмежений	Помірний	Високий, з мультиплікативним ефектом
Основні ризики	Втрата конкурентних позицій	Неповна реалізація потенціалу	Високі вимоги до координації та ресурсів

Джерело: сформовано автором на основі даних [3; 21; 49; 54].

Аналіз сценаріїв удосконалення цифрової економічної дипломатії України, представлений у таблиці 3.4, свідчить про істотні відмінності у можливих траєкторіях розвитку залежно від рівня інституційних трансформацій та стратегічних рішень у сфері цифрової дипломатії. Збереження інерційного сценарію не дозволяє повною мірою реалізувати потенціал цифрових інструментів у міжнародних економічних відносинах та створює ризики втрати конкурентних позицій України у глобальному цифровому середовищі.

Помірно-оптимістичний сценарій забезпечує часткове вдосконалення цифрової економічної дипломатії шляхом розширення використання окремих цифрових інструментів і поступового посилення інституційної координації. Водночас його реалізація не формує стійкої основи для досягнення довгострокових зовнішньоекономічних результатів, оскільки зберігає фрагментарність цифрових ініціатив та обмежує можливості системного економічного впливу.

Найбільш перспективним для України є стратегічний (інноваційний) сценарій, який передбачає комплексну інтеграцію цифрової економічної дипломатії у систему зовнішньоекономічної політики, активне використання аналітичних та прогнозних інструментів, а також орієнтацію на досягнення вимірюваних економічних результатів. Реалізація цього сценарію створює передумови для зростання експорту, залучення іноземних інвестицій, підвищення ефективності міжнародної економічної взаємодії та посилення позицій України в системі міжнародних економічних відносин.

Таким чином, результати сценарного аналізу підтверджують доцільність переходу України до стратегічної моделі розвитку цифрової економічної дипломатії. Обґрунтований вибір стратегічного сценарію дозволяє забезпечити узгодженість інституційних, економічних та аналітичних заходів і створює підґрунтя для формування довгострокової зовнішньоекономічної стратегії в умовах цифрової трансформації світової економіки.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі було обґрунтовано стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах та визначено можливі сценарії вдосконалення цифрової економічної дипломатії України (ЦЕД) у середньо- та довгостроковій перспективі. Проведений аналіз підтверджує, що цифрова дипломатія на сучасному етапі перестає бути допоміжним інструментом зовнішньоекономічної політики та набуває ознак самостійного стратегічного механізму реалізації національних економічних інтересів.

Встановлено, що ефективний розвиток цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах потребує комплексного стратегічного підходу, який поєднує інституційні, економічні, аналітичні та безпекові складові. Відсутність такої комплексності призводить до фрагментарності цифрових ініціатив та зниження їх економічної результативності. Саме тому стратегічні

підходи до розвитку цифрової дипломатії мають бути інтегровані у систему зовнішньоекономічного планування держави з чітким визначенням цілей, інструментів і показників ефективності.

У ході дослідження доведено, що стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії повинні бути орієнтовані на досягнення вимірюваних економічних результатів, зокрема зростання експорту, залучення прямих іноземних інвестицій (FDI), посилення економічного брендингу та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Аналіз міжнародного досвіду свідчить, що країни, які інтегрували цифрову дипломатію у зовнішньоекономічну політику, досягають приросту зовнішньоекономічних показників у межах 8–15 % протягом 3–5 років, що підтверджує доцільність стратегічного підходу до розвитку ЦЕД.

Окрему увагу в розділі приділено стратегічним напрямам розвитку цифрової дипломатії України. Встановлено, що для України ключовими пріоритетами є інституційне закріплення цифрової економічної дипломатії, посилення її економічної орієнтації, розвиток аналітичного забезпечення та управління цифровими ризиками. За умови реалізації цих напрямів цифрова дипломатія може стати одним із драйверів зростання зовнішньоекономічної активності та інструментом зменшення асиметрії участі України в міжнародних економічних відносинах.

У межах сценарного аналізу визначено три базові сценарії удосконалення цифрової економічної дипломатії України: інерційний, помірно-оптимістичний та стратегічний (інноваційний). Інерційний сценарій передбачає збереження поточної моделі розвитку, що обмежує економічний ефект цифрової дипломатії та забезпечує зростання експорту на рівні не більше **2–3 % щорічно**, при нестабільній динаміці FDI. Такий сценарій не дозволяє Україні сформувати стійкі конкурентні переваги у глобальному цифровому середовищі.

Помірно-оптимістичний сценарій характеризується частковою модернізацією цифрової дипломатії та розширенням використання цифрових інструментів у зовнішньоекономічній діяльності. Реалізація цього сценарію

може забезпечити зростання експорту та інших зовнішньоекономічних показників на рівні 5–7 % у середньостроковій перспективі, однак не гарантує досягнення довгострокового стратегічного ефекту через збереження фрагментарності інституційних змін.

Найбільш перспективним визначено стратегічний (інноваційний) сценарій розвитку цифрової економічної дипломатії України, який передбачає формування цілісної національної стратегії ЦЕД, інтегрованої у систему зовнішньоекономічної політики. За умови реалізації цього сценарію можливе зростання експорту та пов'язаних із ним показників на рівні 10–12 % у середньостроковій перспективі, а також формування мультиплікативного ефекту для суміжних секторів економіки з коефіцієнтом 1,3–1,5. Такий підхід створює передумови для стійкого зростання FDI та підвищення інвестиційної привабливості України.

Важливим результатом дослідження є обґрунтування доцільності використання KPI-підходу у сфері цифрової економічної дипломатії. Запровадження системи кількісних індикаторів, зокрема темпів зростання експорту, приросту FDI, кількості міжнародних економічних проєктів за підтримки цифрової дипломатії та рівня залученості бізнесу до цифрових платформ, дозволить підвищити керованість і прозорість зовнішньоекономічної політики на 15–20 %, що є критично важливим для стратегічного розвитку ЦЕД.

Таким чином, результати третього розділу підтверджують, що стратегічний розвиток цифрової економічної дипломатії є необхідною умовою підвищення ефективності участі України в міжнародних економічних відносинах. Реалізація інноваційно-стратегічного сценарію розвитку ЦЕД забезпечує узгодженість інституційних реформ, економічних пріоритетів та аналітичного супроводу, що створює надійну основу для довгострокового зростання та зміцнення позицій України у глобальній цифровій економіці.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено комплексне дослідження стратегічних напрямів розвитку цифрової дипломатії в сучасній системі міжнародних економічних відносин з урахуванням глибинних трансформацій світової економіки, процесів цифровізації та впливу повномасштабної російсько-української війни на формування та реалізацію зовнішньоекономічної політики держав. Отримані результати дозволили сформулювати узагальнені висновки, що мають теоретичне, аналітичне та прикладне значення.

У ході дослідження встановлено, що цифрова дипломатія є закономірним етапом еволюції дипломатичної діяльності, зумовленим переходом світової економіки до цифрової моделі розвитку та зростанням ролі інформаційно-комунікаційних технологій у міжнародній взаємодії. Вона трансформує традиційні механізми дипломатії, розширюючи її функціональне призначення від інструменту міждержавної комунікації до комплексного механізму реалізації економічних інтересів держав, зокрема у сфері підтримки експорту, залучення інвестицій, формування позитивного міжнародного економічного іміджу та забезпечення економічної безпеки.

Теоретичний аналіз дозволив обґрунтувати місце цифрової дипломатії в системі міжнародних економічних відносин як складової економічної дипломатії, що реалізується з використанням цифрових інструментів. Визначено, що її ключовими характеристиками є мережевий характер взаємодії, багаторівневність реалізації та багатосуб'єктність, яка охоплює державні органи, міжнародні організації, транснаціональні корпорації, цифрові платформи та недержавні структури. Саме така конфігурація суб'єктів зумовлює зростання ролі цифрової дипломатії у формуванні сучасної архітектури міжнародних економічних відносин.

Аналіз практики застосування цифрової дипломатії в провідних країнах світу засвідчив наявність різних моделей її реалізації. Американська модель характеризується високою гнучкістю, активною взаємодією з приватним

сектором та орієнтацією на досягнення швидких економічних результатів. Європейська модель базується на наднаціональній інституційній координації, нормативному регулюванні та використанні цифрової дипломатії як інструменту формування правил і стандартів міжнародної економічної взаємодії. Узагальнення міжнародного досвіду свідчить, що системна інтеграція цифрової дипломатії у зовнішньоекономічну політику забезпечує приріст ключових зовнішньоекономічних показників у межах 8–15 % протягом 3–5 років, насамперед за рахунок зростання експорту та залучення прямих іноземних інвестицій.

Дослідження сучасного стану цифрової дипломатії України показало, що вона перебуває на етапі активного формування, поєднуючи значний потенціал із низкою структурних та інституційних обмежень. До її сильних сторін належать високий рівень цифрової грамотності, розвинений ІТ-сектор, зростання експорту цифрових послуг та стратегічна орієнтація на європейський економічний простір. Водночас виявлено проблеми фрагментарності цифрових ініціатив, недостатньої міжвідомчої координації та обмеженого використання цифрових аналітичних і прогнозних інструментів у процесі формування зовнішньоекономічної політики.

Аналіз результатів Digital Diplomacy Index засвідчив позитивну динаміку цифрової присутності України у 2020–2023 рр., що підтверджує зростання ефективності цифрових дипломатичних комунікацій в умовах війни. Порівняння позицій України з країнами-лідерами індексу дозволило ідентифікувати ключові компоненти цифрової дипломатії — цифрову присутність, залученість аудиторії, аналітичну складову та інституційну узгодженість, які можуть розглядатися як стратегічні напрями подальшого розвитку цифрової економічної дипломатії України.

У межах стратегічного аналізу доведено, що ефективний розвиток цифрової дипломатії в міжнародних економічних відносинах потребує комплексного підходу, який охоплює інституційний, економічний, аналітичний та безпековий напрями. Недостатня узгодженість між цими складовими знижує

результативність цифрових інструментів та обмежує їх вплив на міжнародні економічні процеси, що особливо критично в умовах воєнного стану.

Сценарний аналіз розвитку цифрової економічної дипломатії України дозволив виокремити інерційний, помірно-оптимістичний та стратегічний (інноваційний) сценарії. Інерційний сценарій забезпечує обмежене зростання експорту на рівні 2–3 % щорічно при нестабільній динаміці FDI. Помірно-оптимістичний сценарій передбачає часткову інституціоналізацію цифрової дипломатії та зростання зовнішньоекономічних показників на рівні 5–7 % у середньостроковій перспективі, однак не формує стійких конкурентних переваг у довгостроковому періоді.

Найбільш доцільним з позицій національних економічних інтересів України є стратегічний (інноваційний) сценарій розвитку цифрової економічної дипломатії. Його реалізація передбачає формування цілісної національної стратегії, інтегрованої у систему зовнішньоекономічної політики, активне використання цифрових аналітичних і прогностичних інструментів та орієнтацію на досягнення вимірюваних економічних результатів. За умови реалізації цього сценарію можливе зростання експорту та пов'язаних показників на рівні 10–12 % у середньостроковій перспективі, а також формування мультиплікативного ефекту для суміжних секторів економіки з коефіцієнтом 1,3–1,5.

Обґрунтовано доцільність впровадження KPI-підходу у сфері цифрової економічної дипломатії України. Запровадження системи кількісних індикаторів ефективності, зокрема темпів зростання експорту, приросту FDI, кількості міжнародних економічних проєктів за підтримки цифрової дипломатії та рівня залученості бізнесу до цифрових платформ, дозволить підвищити прозорість, результативність і керованість зовнішньоекономічної політики на 15–20 %.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що в умовах сучасних глобальних викликів та повномасштабної російсько-української війни цифрова дипломатія набуває значення ключового стратегічного інструменту розвитку міжнародних економічних відносин. Для України перехід до стратегічної моделі розвитку цифрової економічної дипломатії є необхідною

умовою не лише підвищення міжнародної конкурентоспроможності, але й збереження та зміцнення зовнішньоекономічних зв'язків, залучення фінансової підтримки, координації санкційної політики та формування передумов післявоєнного економічного відновлення. Реалізація запропонованих у роботі стратегічних напрямів і сценаріїв створює науково обґрунтовану основу для формування ефективної зовнішньоекономічної політики України в умовах воєнного стану та подальшої цифрової трансформації світової економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бодров В. Г. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2019. 320 с.
2. Бойко О. Д. Цифрова дипломатія як інструмент зовнішньоекономічної політики. *Економіка України*. 2021. № 7.
3. Геєць В. М. Економічна дипломатія України : монографія. Київ : НАН України, 2021. 356 с.
4. Гончарук І. В. Цифровізація світової економіки та міжнародна торгівля. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 244 с.
5. Державна служба статистики України. Зовнішня торгівля України у 2022 році. Київ, 2023.
6. Дяченко О. П. Інформаційні технології у міжнародній економічній діяльності. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 230 с.
7. Кабінет Міністрів України. Стратегія цифрової трансформації України до 2030 року. Київ, 2021.
8. Коваленко Н. В. Цифрова економіка та міжнародна конкурентоспроможність. *Стратегія розвитку України*. 2022. № 1.
9. Кучеренко О. М. Інституційні механізми зовнішньоекономічної політики. Харків : Право, 2021. 280 с.
10. Мельник Л. Г. Цифровізація зовнішньоекономічної діяльності. *Економічний простір*. 2020. № 156.
11. Міністерство економіки України. Зовнішньоекономічна діяльність України : аналітичний огляд. Київ, 2021.
12. Міністерство закордонних справ України. Публічна та цифрова дипломатія України. Київ, 2022.
13. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. С. Філіпенка. Київ : Либідь, 2021. 640 с.
14. Національний банк України. Прямі іноземні інвестиції в економіку України. Київ, 2022.

15. Савченко А. П. Інформаційні технології у міжнародних відносинах. *Вісник КНЕУ*. 2019. № 3.
16. Ткаченко С. В. Зовнішньоекономічна діяльність України в умовах глобалізації. Київ : Знання, 2018. 412 с.
17. Філіпенко А. С. Міжнародна економіка : підручник. Київ : Либідь, 2020. 640 с.
18. Шевченко О. В. Економічна дипломатія в системі зовнішньоекономічної політики держави. Київ : НАДУ, 2020. 256 с.
19. Якубенко Н. М. Цифрова економіка та міжнародні економічні відносини. Київ : КНЕУ, 2020. 198 с.
20. Bjola C. Digital Diplomacy 2.0. *The Hague Journal of Diplomacy*. 2017. № 12(2).
21. Bjola C., Manor I. *Digital Diplomacy: Theory and Practice*. London : Routledge, 2018. 224 p.
22. Brookings Institution. *The Future of Digital Diplomacy*. Washington, DC, 2021.
23. Cambridge Journal of International Affairs. *Digital Transformation of Global Economy*. 2021.
24. Castells M. *The Rise of the Network Society*. Oxford : Wiley-Blackwell, 2010. 656 p.
25. Castells M. Global Governance and Digital Networks. *Journal of International Affairs*. 2013.
26. Center for Strategic and International Studies. *Economic Statecraft in the Digital Age*. Washington, DC, 2021.
27. Digital Diplomacy Index : офіційний вебсайт. URL: <https://digital-diplomacy-index.com>
28. European Commission. *EU Digital Strategy Update*. Brussels, 2022.
29. European Commission. *Shaping Europe's Digital Future*. Brussels, 2020.
30. European External Action Service. *EU Digital Diplomacy Strategy*. Brussels, 2021.
31. European Investment Bank. *Digital Investment Report 2022*. Luxembourg, 2022.
32. European Parliament. *Digital Diplomacy in EU External Relations*. Brussels, 2020.
33. Foreign Affairs. *Digital Power and Global Economy*. 2021.

34. Gilboa E. Digital Diplomacy. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. Oxford : OUP, 2016.
35. Global Policy Journal. *Digital Governance and Trade*. 2022.
36. Hanson F. *Baked In and Wired: eDiplomacy@State*. Washington : Brookings Institution, 2012.
37. Harvard Kennedy School. *Digital Diplomacy and Statecraft*. Cambridge, 2020.
38. Holmes M. *Digital Diplomacy and International Relations*. London : Palgrave Macmillan, 2015. 210 p.
39. Maksymova, I., Vyshnevskaya, K., Lavrenko, R., Baida, M., & Kulishov, V. (2023). *Methodology for Researching Digital Diplomacy in the New Era of Sustainable Development and Climate Change*. Economics and Technical Engineering, 1(2), 10–20. <https://doi.org/10.62911/ete.2023.01.02.01>
40. Maksymova, I., Sheludiakova, N., Vyshnevskaya, K., & Kulishov, V. (2025). *Research of the modern paradigm of digital diplomacy in the context of foreign policy and international relations: the case of Ukraine*. <https://doi.org/10.30838/EP.201.106-114>
41. Maksymova, I., Purii, H., Padalka, O., & Kulishov, V. (2025). *State branding as a tool of public diplomacy: theoretical and methodological study*. (203), 172–181. <https://doi.org/10.30838/EP.203.163-171>
42. Sheludiakova, N., Mamurov, B., Maksymova, I., Slyusarenko, K., & Yegorova, I. (2021). *Communicating the foreign policy strategy: On instruments and means of ministry of foreign affairs of Ukraine*. SHS Web of Conferences, 100, 02005. EDP Sciences. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110002005>
43. Manor I. Public Diplomacy in the Digital Age. *Global Policy*. 2020. № 11(3).
44. McKinsey Global Institute. *Digital Globalization: The New Era of Global Flows*. New York, 2019.
45. Nye J. S. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York : Public Affairs, 2004. 192 p.
46. Nye J. S. The Future of Soft Power. *Foreign Affairs*. 2011. № 90(2).
47. OECD. *Digital Government Review*. Paris : OECD Publishing, 2020.

48. OECD. *Economic Outlook 2022*. Paris, 2022.
49. OECD. *International Trade and Digital Transformation*. Paris : OECD Publishing, 2019.
50. OECD. *Measuring the Digital Transformation*. Paris, 2020.
51. PwC. *Global Digital Economy Report 2021*. London, 2021.
52. RAND Corporation. *Digital Influence and Economic Power*. Santa Monica, 2020.
53. UN. *Roadmap for Digital Cooperation*. New York, 2020.
54. UNCTAD. *Digital Economy Report 2021*. Geneva : United Nations, 2021.
55. UNDP. *Digital Strategy 2022–2025*. New York, 2022.
56. World Bank. *Digital Economy for Development*. Washington, DC, 2020.
57. World Bank. *Global Economic Prospects 2023*. Washington, DC, 2023.
58. World Bank. *World Development Report 2021: Data for Better Lives*. Washington, DC, 2021.
59. World Economic Forum. *Global Competitiveness Report 2022*. Geneva, 2022.
60. WTO. *Digital Trade and Economic Development*. Geneva, 2020.
61. WTO. *World Trade Report 2021*. Geneva, 2021.
62. Global Policy Journal. *Digital Governance and Trade*. 2022.

ЗГОДА

здобувача освіти Державного університету економіки і технологій
про перевірку кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії ДУЕТ

Я, **Пасс Дмитро Володимирович**, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу. Стверджую, що кваліфікаційна магістерська робота **“Стратегічні напрями розвитку цифрової дипломатії в сучасній системі міжнародних економічних відносин”** виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавав і не одержував недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформований, що відповідно до пункту 5.8 «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» згадана робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ) та ознайомлений з умовами такого розміщення.

12.01.2026

Д. ПАСС